

Эхэ хайхан нютагаа эб хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1996

ИЮЛИИН
12

Зунай дунда хүхэ
морин харын 27
ПЯТНИЦА
гарагай 6
№130 (19470)
Газетын сэн
хэлсэгтэ.

Түмэн жэлдэ багарыш, түрэл Улаан-Үдэмнай!

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ АМАРШАЛГА

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ ЛЕОНИД ВАСИЛЬЕВИЧ ПОТАПОВТА, БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ
ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ МИХАИЛ ИННОКЕНТЬЕВИЧ СЕМЁНОВТО,
ДЕПУТАДУУДАЙ ГОРОДСКОЙ СОВЕДАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ, УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН МЭР
ВАЛЕРИЙ АНАТОЛЬЕВИЧ ШАПОВАЛОВТА

Хүндэтэ Леонид Васильевич!
Хүндэтэ Михаил Иннокентьевич!
Хүндэтэ Валерий Анатольевич!
Буряад Республикын нийсэлэ - Улаан-Үдэ хотын тогтоогдохоор
330 жэлэй ойтой дашарамдуулан, үнэн зүрхэнэй халуун
амаршалгыемни хүлээн абыт.
Имагтал манай Эхэ ороной түүхын бэшэ, харин хэдэн зуун
жэлүүдээр шалгагдана үндэһэ яхатадай хоорондох харилсаанууд
анай хототой нягта холбоотой.
Хотодо ажаһууштад, Буряад Республикын арад түмэн, засагай
зургаанууд Россин залуу гүрэн түрнэ тогтоолгодо, федеративна

харилсаанууды хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха байһандатнай
найдаһаб.
Улаан-Үдэ хотын болон Буряад Республикын бүхы хүн зондо
зол жаргал, ажана байдал хүсэнтэб.
Зунай заншалта найр наадан - Сурхарбаанай хайндэроор Буряад
оронхой бүхы хүн зонини амаршалнаб.

Г.Н. СЕЛЕЗНЁВ,
Россин Федерациин
Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ.

ГАЙХАМШАГТА ОЙН БАЯРААР

ХҮНДЭТЭ улаан-үдэнхид -
Буряад ороной нийсэлэ хотодо
ажайууштад!
Хүндэтэ айлаһад!
Хүндэтэ ханиһар!
Гайхамшагта ойн баяраар-
хотымнай
байгуулагдаһаар 330 жэлэй ойн
хайндэроор үнэн зүрхэнһөө
амаршалнаб.

гуламта заңдаа үлэнхэй. Шэршүү
торгоной болон сайн хамбы
эндэһээ баруун тээшээ нэгэлдэг
байгаа. Бүхы түүхэ соогоо манай
хото Зүүн болон баруун
оронуудай хоорондо холбоо
барисаа тогтоолгын шухала
гуламта болодог лэн.

Түрүүлэн автономии
болоходоо, харин мүнөө Россин
Федерациин бүридэлдэ
ороходоо, Буряад Республикын
нийсэлэ халбаран хүгжэһэн
байна. Россин Президентые
хуугаха талаар баяхан боложо
үнгэрһэн хуугалта дээрэ
экономическа хубилалтануудай,
ниитын ажабайдалда
демократическа
шэнэждэлгэнүүдэй түлөө дуугаа
үгэбэ. Нёдондо жэлэй декабрьда
хотын хүтэлбэрлхы

зургаануудые хуугаһан
хуугалта хотынхидай оолхдын
хүтэлбэрини шэнэ
шэнжэнүүдтэй болохо
хүсэлэнтэй байһые гэршэлээ
лэн.

Улаан-Үдэдэ томо ехэ
промышленна
предприятиинуудые барилга,
ажалша коллективүүдые
байгуулга хүршэ хотын
хүгжэлтэдэ хүршэ регионуудай
туһаламжа, дээдэ хургуулинууд
болон хуралсалай бусад эмхи
зургаануудые нээлгэ - эдэ бүгэдэ
Улаан-Үдые мүнөөнэй хото,
интернациональна хани
барисаанай түб болгоо. Нүүдэй
20 жэлэй хугасаа соо түрэл
хотомнай театруудай,
музейнүүдэй,
библиотекануудэй, соёл-

гэгээрэлэй бусад эмхи
зургаануудай түб болонхой.

Таанад, хүндэтэ нютагаархид,
Буряад ороной нийсэлээй
омогорхол болонот! Мүнөө
Россин дотортохёолдожо байһан
бэрхэшээл түбгүүд таанадай
урма зориг хухалаагүй. Эндэ
бэрхэшээл түбгүүдые
зоримгойгоор дабажа байнат.
Дэлгүүрэй харилсаанай шэнэ
эрхэ байдалда хотын экономика
тогтууртай болгохо,
дээшлүүлхэ, тиггэжэ хуудал
байдалаа улам хайжаруулха гэжэ
оролдожо байнат.

Хүндэтэ улаан-үдэнхид,
таанадта хайн хайханиие
хүсэнтэб.

Айл бүлэ бүхэндэ зол жаргал,
энхэ байдал үрээнтэб.

Буряад Республикын
Президент А.В. Потапов

БҮГЭДЭ БУРЯАДУУДАЙ ХОЁРДОХИ СЪЕЗД ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1996 оной июлиин 11-нэй
үглөөнэй 10 сагта Бүгэдэ
буряадуудай хоёрдохы съезд
хүдэмэрээ үргэлжэлүүлбэ.
Буряад арадай Конгресс
байгуулаха талаар эмхидхэлэй
хорооной түрүүлэгшэ Г.Н.
Манжуев оролто үгэ хэлэжэ,
съездын хүдэлмэрниие нээгээ.

Тусхайлбал, хоёрдохы съездын
хүдэлмэрниие хүтэлбэрлэхэ урид
хуугагдана зургаанууд
хүсэндөө үлэжэ, 198 делегат
бүридхэлдэ абтаа гэжэ тэрэ
хэлээ. Удаань Г.Н. Манжуев
съездын хүдэлмэрниие
хүтэлхынь Буряад Республикын
Арадай Хуралай комитедэй

түрүүлэгшын орлогшо В.Б.
Сагановта даалгаба.

В.Б. Саганов делегадуудые,
тэдэнэй зүгһөө хотын бүхы
ажайуушадые Улаан-Үдын 330
жэлэй, Монгол гүрэн түрнэ
тогтоһоор 790 жэлэй, Монголой
Арадай хубисхалай болоһоор
75 жэлэй ойгоор халуунаар
амаршалаад, Монгол гүрэнэй
Президент Очирбатын нэрэ
дээрэ съездын зүгһөө
амаршалгын телеграмма
эльгээхэ тухай мэдүүлээ.

Съезд дээрэ буряад арадай
Конгресс байгуулагдаха, тэрэнэй
Устав баталагдаха,
хүтэлбэрлхы зургаанай
бүридэл хуугагдаха,
түгэсхэлдэнь бүхы арада
Хандалга абтаа гэжэ тэрэ хэлээ.
Съездын зүбнэхэ гол асуудал
болохо "Буряад арадай Конгресс
байгуулаха, тэрэнэй ерээдүйн
хүдэлмэрин зорилгонууд, түхэл
яланууд тухай" эмхидхэлэй
хорооной түрүүлэгшэ Г.Н.
Манжуев элидхэл хэбэ.

Удаань съездын делегадууд
В.А. Хамутаев, Ц.Б. Батуев,
профессор Ш.Б.
Чимитдоржиев, буряад драмын
театрай директор М.Х.

Жапхандаев, Хэжэнгын хүдөө
ажахын лицейн директорэй
орлогшо Д.Б. Рыбдылов болон
бусад элидхэл зүбнэн хэлсэлгэдэ
хабаадаба.

Буряадай Эрдэмэй түбэй
хүдэлмэрилэгшэ, эрдэмэй доктор
Ш.Б. Чимитдоржиев үгэ
абахадаа, буряад арадай
Конгресс юундэ ород нэрэтэй
байха юм гэхэн асуудал табья.
Энээн тухай наринаар
бодомжолжо үзэхэ гэжэ тэрэ
онслоо.

-Манай республикада
тэрэнэй хүгжэлтэдэ анхарал
ёһоор хандуулагдаһагүй, гүрэнэй
тэдхэмжын хүүгэдэй номой
хэблэл байгуулаха, Буряадай
телевидениин дамжуулгануудай
50-60 процентынь буряад хэлэн
дээрэ ябуулха, - гэжэ Д.Б.
Рыбдылов тэмдэглээ.

Тус съезд дээрэ буряад арадай
Конгрессэй байгуулагдаһан,
тэрэнэй Уставай баталагдан
абтанаһан, мүн хүтэлбэрлхы
соведэй бүридэлэй хуугагдана
тухай газетынгуа удаадахи
дугаарнуудта дэлгэрэнгээр
мэдээсэхэднэ.

Э. ДАМБАЕВА.

Буряад Республикын Президентын ЗАРЛИГ П.Р. АТУТОВТА "БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ БАГША" ГЭНЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын эрдэм ухаанай болон эрдэмтэ кадрнуудые хурган
бэлдэлгын талаар элитэ ехэ габьяатай байһанайн, түлөө Россин
Эрдэм хуралсалай академиин Юрэнхы дунда эрдэмэй институтай
ажалда дадал шадабаритайгаар бэлдэлгын таһагые даагина Атутов
Пётр Родионовичто "Буряад Республикын арадай багша" гэхэн
хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряад Республикын Президент
А.В. ПОТАПОВ.

Улаан-Үдэ хото, Правительствын байнан.
1996 оной июлиин 4.

Гунга ЧИМИТОВ АМАР МЭНДЭ, УЛААН- ҮДЭМНИ!

Амар мэндэ, Улаан-Үдэмни,
Амаршалнаб шамайгаа!
Жабхаланта хайн үдэмни
Жаргуулааш даа
намайгаа.

Үнгын сэсэг жэмэсээ
надхуулан
Үйлсэ талмайнуудшын
арюухан лэ.
Урин зулгы нүхэдөө
суглуулан
Улаан-Үдэмни сэлгүүхэн
лэ.

Эбгээлтэ зун дулаагаа
үршөөгөө,
Эжэл гансам, хоюулаа
золгоолди.
Улаан-Үдэ хотомнай,
юрөөлөө
Урйар айлдаад, золымнай
олгоолши...

Омог баяр зосоомнай
дохёолоод,
Олон ханинартайгаа
дорюухамди.
Уран хонгёо дуунуудаа
зохёогоод,
Улаан-Үдэ хотодоо
зорюулнамди.

Амар мэндэ, Улаан-Үдэмни,
Амаршалнаб шамайгаа!
Жабхаланта хайн үдэмни
Жаргуулааш даа
намайгаа.

НҮЗЭГТЭЙШҮҮНЭЙ АНХАРАЛДА

Июлиин 18-20-до Ивалгын
дасанда жэлэй эгээл ехэ удха
шанартай хуралнуудай нэгэн
- Майдариин хурал болохонь.
Майдари болбол ерээдүйн
галабай бурхан гэжэ тодорхо
зэргэтэй юм. Гурбан үдэрэй
туршада эхэ хамаг амитанай
амгалаһанай, нүгшэгшэдэй
юрөөл абахын түлөө
уншалганууд бүтээгдэхэ.
Ивалгын дасанай захиргаан.

Улаан-Удэ 330

ҮНГЭРНЭН САГЫЕ ДУРСАБАЛ...

330 ЖЭЛЭЙ саана хаял байгуулагдахын Сэлэнгын острогой бүлэг хасагууд Гаврило Ловцов түрүүтэй Сэлэнгээр уруудажа, Үдэ голой адагта багахан зэмьээ табиһан юм. 14 жэл болоод эндэ Үдын острогой хананууд бодож, саашааа бүхы Забайкалийн түб болохо хото халбаран хүгжэһэн түүхэтэй. Буряад ороной ниислэл Улаан-Үдын түүхын түрүүшын хууданууд иймэл даа.

XVII-XVIII зуун жэлнүүдэй туршада Верхнеудинск Баруун Забайкалийн наймаанай түб гэжэ тоологдог хэн. Үбэлдөө, зундаа эндэ ехэ яармагууд үнгэргэгдэдэг, олон зоние суглууддаг бэлэй. Тэрэ үеын гэртэнүүд - Одигитрийн хүмэ, Троицкын хүмэ, Гостина хорёо, Наймаанай зэргэнүүд, ниислэлэй түбэй бусадшыё гоё шулуун гэрнүүд мүнөөшье хотыемнай шэмэглэнэ.

1934 ондо Буряад-Монголой АССР-эй ниислэл болоһон ушар хотын саашанхи хүгжэлтэдэ ехэтэ нүлөөлөө. Хотын зоний тоо хараа байса дээшэлнэ. Жэшээнь, 1813 ондо эндэ 17 мянган хүн ажаһуудаг хаа, 1941 ондо зоний тоо 127,2 мянганд хүрэлэн байха юм. ПВЗ, мяханай комбинат мэтын томо предприятинуудай баригдахын хажуугаар байрын гэрнүүд олоор баригдадаг хэн. Гэбэшье Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн гэр байрын барилгыг удаахан саг соо зогсоожорхион юм.

Дайнай хүүлээр, 1950-1960-аад онуудта, ниитын олохон байшангууд ниислэлэй түбтэ баригдаа. Оперо болон бэлэдэй театрай, "Забайкалlec" комбинада ба радиогой байшангууд, Соведүүдэй байшан, Геологоуправлениин, КПСС-эй обкомой, КГБ-гэй, Главпочтамтын байшайгууд энэл үеэр баригдажа, хотын түбэй түхэлтэдэ шэмэглээ. 1971 оной ноябрийн 2-то Соведүүдэй талмай дээрэ бодхоогдоһон Ленинэй хүшөө ниислэлэй түбэй архитектурада өөрын онсо шэнжэ оруулдаг.

Зүүн талаһаа баруулжаа 30 километр утатой газар эзэлһэн хотомнай гурбан районһоо бүридэдэг. Советскэ район - хотын түүхэтэ түб. Архитектурын, түүхын, революцийн болон граждан дайнай хүшөөнүүд эндэ олон юм. Соведүүдэй болон Революцийн талмай, Правительство мүн лэ эндэ оршодог. Шэлэй, "Электромашина", Кировэй нэрэмжэтэ, пивын, архиин, судна бүтээлгын заводууд, яһала хүгжэнги инфраструктура,

аэропорт районой харьяата газарта хүдэлнэ.

Нүүлэй арбаад жэлдэ Октябрьска райондо эгээл олоор байрын гэрнүүд баригдана. 11 предприятия болон комбинадууд, трамвайн парк, 2-дохи ТЭЦ эндэ оршодог.

Железнодорожно район хадаа ниислэлэй гол промышленна түб юм. ЛВРЗ, авиационно, прибор бүтээлгын, "Бурятфермаш", хирпиисын заводууд, 1-дэхи ТЭЦ, түмэр харгын узел энэ районой дэбисхэр дээрэ баригданхай.

Верхнеудинск, удаанш Улаан-Үдэ хотые ондо ондоо үе сагта толгойлохо байһан, тэрэнэй хүгжэлтэдэ горитой хубитаяа оруулһан хүнүүдые энэ ойн баярай үедэ нэрлэнгүй гарахын аргагүй.

Архивай документнууд соо городничий П.Е. Решетниковэй нэрэ оло дахин дурдагданхай. Бүхэроссин проектинүүдэй үндэһөөр хотодо шулуун гэрнүүдые бариха, шэмэглэхэ хэрэг энэ хүнһөө эхитэй. Труневуудай хэдэн үе Верхнеудинскын захиргаание толгойлохо үедөө мүн лэ олон хайшаалтай, дэмбэрэлтэй хэрэгүүдые бүтээһэн түүхэтэй.

1875 оной ноябрийн 10-да түрүүшынхнээ хотын дүүмэ хүдэлжэ эхилээ, 1 гильдийн хүпээс И.П. Фролов тэрэниие толгойлоо хэн. Транссибирин түмэр замые хото соогуур татуулхын тула дүүмьхид нилээн оролдоһон гэһинэ. Энээнэй ашаар Верхнеудинск промышленна хүгжэнги хото болоһон байна. 1899 оной августын 15-да эндэ түрүүшын поезд эрээ хэн.

Совет үедэ хотые 35 хүн толгойлоһон байха юм. Тэдээн сооһоо хотын түүхэ болон хүгжэлтэдэ мур сараа үлөөһон хүнүүд тухай тогтожо хөөрхөм.

Константин Васильевич Гуляновай (1951-1961) оролдолгоор Үдэ гол дээгүүр түмэр харгын хүүртэ баригдаа, автомобильна харгынүүд бэлэдхэгдээ, мүн трамвайн лининүүд татагдаа хэн.

Сергей Михайлович Хабалов (1961-1966) телевизионно станци, автовокзал, хотые уһаар хангалгын түхээрэлгын гол утануудые ашагалгада туһаалгада хубитаяа оруулаа.

Александр Сергеевич Сыреновай үедэ (1966-1972) Монголотой болон Японтой ниислэл хотын анда харилсаа холбоонуудай эхин табигдаа. Улаан-Үдэмнай Японой Румои, Ямагата, мүн Монголой Дархан хотонуудтай анда ёһоной хани барисаатай болоһон байна.

Вадим Прокопьевич Убеев (1972-1984) бэлиттэй бэрхэ эмхидхэлшэ хэн. "Хэлэлхэн үгэдөө хүрэдэг хүн" гэжэ тэрэниие мэдэхэ зон магтан дурсадаг. Тэрэнэй хүтэлбэри дорой байрын гэрнүүдэй барилгын хэмжээн хараа байса дээшлүүлэгдэжэ, болбосон түхэлтэй гэртэ ажаһуушадай тоо 70,4 процентдэ хүрэлэн юм. Аэропортын, Эдиршүүлэй библиотекейн, буряад драмын театрай байшанууд, мүн хотын захиргаанай байшан (1975 он) баригдаа хэн.

X-XI табан жэлнүүдэй үедэ Улаан-Үдэдэ айхабтар эршэтэйгээр байрын барилга ябуулагдадаг байгаа. Жэшээнь, X табан жэлэй туршада аяар 50 мянган хүн шэнэ байртай болоһон гэһинэ. Гадна хургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, болоница болон поликлиникнууд олоор баригдаа. БСМП, 3 аптека, Загорск посёлогтохи хүүгэдэй поликлиника, хүнэй хоёр кукли болон бусадшыё объектиүүд ашагладанхай юм.

Улаан-Үдэдэ 4 стадион, 5 бассейн, санын 20 бааза, уһанай станци, Спортын байшан хотынхидые утган абадаг. Худалдаа наймаанай бааза энэ үедэ хүгжэн бэхижээ, 40 магазин нээгдэһон, ниитын эдээ хоолой предприятинуудай тоо 45-аар нэмэһон юм.

XIII табан жэлэй һүүл багта хотын транспорт 83 трамвайһаа, 265 автобусһоо, 430 таксиһаа бүридэдэг байгаа. хурагшадай

болон эдиршүүлэй хуралсал 56 хургуулида, хургуулинууд хоорондын үйлэдбэрийн 3 комбинадта, 13 ПТУ, 16 тусхай училищидэ эмхидхэгдэдэг бэлэй.

Үнгэрһэн эдэ жэлнүүдые дурсаха үндэһэмни гэжэдэ, мүнөөнэй байдалтай зэргэсүүлэн, бодомжолхо ушар болоно. Хотын 22 предприятия зогсожо, 89,9 мянган хүн дүүрэн долоон хоног хүдэлхэгүйһөө гадна, 54,4 мянган хүн болзоргүй захиргаанай амаралтада гаранхай.

Улаан-Үдэдэ хүдэлдэг 46 предприятиян 14-ниинь федеральна мэдэлэй байхадаа, үйлэдбэрилэгдэһон продукциян аяар 57,6 процентын бүтээн гаргадаг. Республикын мэдэлэй предприятиянууд 16,23 процентын лэ үйлэдбэрилдэг: мал ажахын болон тэжээл буйлуулгын халбарид хэрэглэгдэхэ машинанууд, пресс-подборщицууд, косилканууд, электродвигательнууд, сонхын шэл, барилгын материал, хирпиисэ, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, гутал, архи, гарай бэлэгүүд болон бусад. Муниципальная зоори болохо хоёр предприятида нивэ болон хүнэй зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэнэ.

Гэр байра барилгын талаар манай хото Россин Федерацида һүүлшын, 76-дахы һуури эзэлнэ, 13,9 мянган хүн хамтын байрада ажаһууха юм. Хуушарһан, үмхирһэн байранууд 50,1 мянган дүрбэлжэн метр талмай эзэлдэг (байрын жасын 0,9 процент), мүн эндэ 3,5 мянган хүн ажаһууха баатай болоно. 14,9 мянган гэр бүлэ оорын хайн байрагүй, ээлжээгээ олон арбан жэл соо хүлээнэ. 1994 ондо ашагалгада туһаагдһан гэрнүүдэй оройдоол 22,3 процентын гүрэнэй мүнгоор баригданхай. 21,4 хубинь зоний үмсын мүнгоор, харин 39,7 процентын зоорин холимог түхэлэй эмхинүүдээр баригданхай. Гэр байра барюулдаг томо предприятия - захишнад һүүлэй, хоёр жэлэй туршада экономическа байдалайнгаа доройтоходо, барилгаяа зогсоогоо.

Экономическа хандарал доройтолгоһоо соёлой байдал сэхэ дуудыдаа гэһинэ ааб даа. Мүнгоор номологдоггүй аад, зохёохы коллективүүд ("Байгал", "Бадма сэгсэг", залуушуулай театр-студия болон бусад) ажалаа зогсооногүй. Россин, Буряад Республикын Правительствонуудай зүгһөө бэлиг ехэтэй артисттар анхралда хүртэхэ, дэмжэгдэхэ ёһотой.

Улаан-Үдэ хотодо гүрэн 167 миллиард түхэриг үритэй аад, бусаанагүй. Хэды хүтэр байдалда оробошье, хотын захиргаан ниислэлэй соёлой гуламтануудые захираахагүйе оролдно, али болохоор арга хургаяа бэдэрнэ.

Хамтын хүсэл оролдолгоор экономическа хүндэ байдалһаа гарахадн гэжэ батаар найданаб. Хотын ехэ һайндэроор, хүндэтэ нүхэд!

В. ШАПОВАЛОВ,
Улаан-Үдэ хотын мэра.

ТОО, БАРИМТАНУУ

• 1783 он. Верхнеудинск 110 үмсын гэр, 3 хүмэ байһ юм.

• 1913 он. 17-мянган ажаһуудаг, ажаһуудалай гэр байра, тэрэ тоодо шулуун гэр тоологдо байгаа.

• Энэ үеэр Верхнеудинск хотодо зайн гал, телеоруулагдана.

• 1934 ондо Верхнеудинск хото Улаан-Үдэ гэр нэрлэгдээ.

• 1941 ондо 127,2 мянган хүн ажаһуудаг байгаа.

• Мүнөө Улаан-Үдэ хоты эзэлдэг талмай баруун зүүн тээшээ 30 километр зайда нэмжынэ.

Улаан-Үдэ захиргаанай район боложо хубаар Советскэ, Октябрьскэ Железнодорожно.

• Советскэ район Революцийн ба Советскэ 2 талмай бии, промышленна 6 предприятия тоологдон.

• Октябрьска район хүнгэн промышленност 3, эдээ хоолой - 5 предприятия тоологдон.

• Железнодорожно райондо ЛВРЗ, "Авиационно завод" акционернэ прибор бүтээлгын нэгэ "Улаан-Үдэстальмост" хирпиисэ үйлэдбэрил завод бии.

• Улаан-Үдэ 34,3 гектар талмай эзэлнэ, мүнөө 100 гаран элдэб 386,8 мянган хүн ажаһуудаг.

• Буряадай ниислэл хотодо эрдэмэй 6, тусхай эрдэмэй 16, юрэнхы эрдэмэй 76 дунда хургуули, техническэ мэргэжэл училищы, хургуулийн хүсөөдүй хүүгэдэй 39 зургаан, хүүгэдэй зохёо ажалай 4 түб тоологдон.

• 5225 хууридай больница, нэгэ халаанда хүниие үзэдэг поликлиника, 26 аптека.

• Улаан-Үдэ хотодо библиотекэ, соёлой амаралтын 5 парк тоологдон.

• Хотодо 5 томо музей этнографическа, зургаан, литератур байгааһын бахизаар шэнжэлэгын.

• Буряадай ниислэл хотодо 4 театр тоологдон: опер бэлэдэй, буряад ба драмын, хүүхэлдэйн.

Гүрэнэй дуу, хатарай ансамбль бии: "Байалотос".

Түрэл хотымнай баяр ёһололдо уригдаһан япон айлшад - Ямагата болон Румон гэжэ Улаан-Удымнай анда хотонуудай мэринүүдэй түлөөлэгшэд, мүн аяншалагшад Буряад орондо ерэнэ байна. Түрүүшын үдэр алдар суута Байгал далайн эрьедэ оршодог Култушна гэдэг амаралтын баазада утгамжын баяр ёһолол үнгэргэгдөө.

Гоё хайхан буряад дэглүүдээ, гутал, малгайгаа үмдэһэн "Тоонто" гэхэн фольклорно ансамблин (хүтэлбэрилэгшэнь Ц. Ц. Батунова) гэшүүд сагаан эдэстэй хүхэ номин алда

Улаан-Үдэ хотын 330 жэлэй ойдо

АЙРАГ ТАРАГААРАА, АЛДА ХАДАГААРАА ҮГТАЖА...

хадгаараа золгобо.

Хажуудань түхэрээн хилээмэ, даһна бариһан "Забава" ансамблин (хүтэлбэрилэгшэнь Н. Б. Осипов) артистнар ябалсажа, баһал хүхюу зугаатай "Расти, калинушка" гэхэн дууе ханхинуулба. Ямагата хотын мэр, господин Кодзиро Сато гэшүдэ сагаан эдэстэй дээрэ барюулагдаа.

Мэрин турбазын утгамжын газарта багахан концерт айлшадта харуулагдаа. Арадуудайнгаа хатар, дуунуудтай ээлжэлэн танилсуулаһан "Тоонто", "Забава" ансамбльнуудай артистнуудтай хамта япон айлшад нааданай дүхэригтэ уригдаба.

Тингэжэ "забавынхидтай" хамта "Атаман" гэхэн шогтой нааданда хабараада, тоонтынхидтай хамта буряад ёһорой дүхэригтэ хатараа. Удангүй Румон хотын мэр, господин Норихико Наганума манай хотын мэрини түлөөлэгшэдтэй ерэжэ, буряад, ород арадуудай гуримай ёһоор утгуулаа, хатар дуунуудаа артистнууд тэдэндэ зориулба. "Тоонтынхид" айлшадта амжалта хүсэн, "Арбан табан бурханай" маани ушшаба. Ород ансамблинхидтай тэдэниие хатарта уряа.

Халуун эдэс бариһанай һүүдэ артистнартай хамта япон зон хүхэ номин Байгалай эрьедэ дүр зугагаа дурасхаал болгон абхуулаһан байна. Дуран тухай онгосоһоной дууе Ямагата хотын олзын хэрэг эрхилэгшэ, господин Арай Хисао утаар татан дуулаба. Бидэ мэдэхэ япон дуунуудаа дуулаадабабди. Илангаяа "Далайн эрьедэ" гэхэн мэдээжэ япон дууе ород хэлэн дээрэ дуулаадаһанай, эхэ тааруу зохид байгаа. Хотодомнай аадарай адхаржа байхада, мэрин Байгал дээрэмнай варагтай зохид, дулаан байгаа. Далай дээрэ катернууд зурагтай шэнгээр хүдэлэнгүй зогсохо юм. Саб сагаан сахали шубууд гэгтэ дээшээ дэгдэнэ, гэгтэ доошоо унан, загана агана, нүгөөдүүлһың долгиндо үлдүүдүнэ... Гоёл даа, Байгал

дээрэ зундаа.

Концерт-наадаараа хүхэһэн артистнарта баярай үгнүүдье республикын Арадай Хуралай түлөөлэгшэ, анхан хотымнай мэр байһан В. К. Кукшинов, мүн мэрини уласхоорондын харилсаанай таһагые даагша С. М. Данзанов гэшүд хэлэһэн байна.

Харин субботын үдэр Ивалгын аймагай олондо мэдээжэ болоһон Халюутын аршаанай дэргэдэ япон айлшадта зориулагдаһан баярай цайр үдэһөө хойно үнгэргэгдэһэн байна. Энэһинээ урид хотымнай Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музей соо баярай оршон байдалда япон уран зурааша Або Хироси (анхан нээгдэһэн тухайнь "Буряад үнэн" соогоо бэшээ һэмди) гэшын бэлэглэһэн зурагуудай выставкэ, мүн Ямагата хотын хүүгэдэй зурагуудай выставкэ нээгдэһэн байна. Япон хотонуудай мэринүүд энэ выставкые нээлгын лентые хайшалба. Эндэ Хотын хүүгэдэй ордонон "Потешки" гэхэн үхибүүдэй ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Т. Т. Афанасьева) дуу, хатараараа утгаа.

Эхэ, эсэгэ, байгаали, ажабайдал тухай зураһан элдэб наһанай япон хүүгэдэй зурагууд япон бүрини үнгоор бүтээгдэнхэй. Арба наһатай Эгимура "Хоёр" гэхэн зураг ехэ оролдожо зураа. 6-дахы классай Сибуй Май гэшын зураһан байгаали зохидоор харагдана. 11 наһатай Мэнумузун япон жэмбүүр зураһай. Музейн директор Р. Б. Цыденова Ц. Сампилов тухай буклет, Або Хироси тухай урилга-бэшгэ айлшадта тараагаа, япон зураашадтай үнинһөө хани харилсаатай байһанаа мэдүүлээ. Россин мэдээжэ музейнүүдэй бэлэглэһэн, ородой классика болоһон зурагуудтай япон аяншалагшадые нүгөө зал соо танилсуулаһан байна.

Улаань, Ивалгын дасан хүрэхэдэмнай, дид-хамба ламэ Доржо Цыденов делегацие халуунаар угтажа, Россин буддын шажантай түб болоһон Ивалгын дасан тухай хөөрөжэ үгөө. Эндэ хотымнай мэр В. А. Шаповалов, тэрэнэй орлогшо Б. Ц. Дымбрылов гэшүд ябалсаа. Буряад хубсанаараа Ехэ дасан

бидэ орожо, булта мүргэжэ гараабди. Саппоро хотын болон бусад хотонуудай буддын шажантада халуун мэндые хүргэхые Доржо лама анда хотонуудай мэринүүдэ захиа, дурасхаал болгон хүхэ номин хадаг гарай бэлэгтэйгээр барюулба.

Тооһотойшо аад, ялхитай харгыгаар япон айлшад хоёр автобусто нуужа, Ивалгын аймагай Халюутын аршаанда ошобо. Эндэ найр үнгэргэгдэжэ, концерт-наадан эмхидхэгдээ. "Тоонто" ансамбльтай хамта баһал Улаан-Үдэ хотын соёлой таһагай дэргэдэхи "Семейские янтари" гэхэн шэмээшгүүдэй наһажал зоной ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Л. И. Осипова) уран бэлэгтэй гэршэлээ, хатар наадаа, урданайнгаа дуунуудые бэлэглээ.

Япон айлшадта хониной тоолэй тоонтынхид барюулаһан байна. Мэрин худалдаа наймаанай таһагые даагша А. А. Черных, столовые даагша В. В. Игумнова гэшүд буряад эдэстэй дээрэһээ, мыхан табагуудһаа анда хотонуудай түлөөлэгшэдые хүртүүлээ. Холонхоо ерэнэ айлшадтай хамта хатар наадан дэлгэрээ.

Буряадта ажаһуудаг арадуудай искусстватай япон айлшадые танилсуулаһан һайн дуранай артистнарта баярай үгнүүдье манай хотын мэрэй орлогшо Б. Ц. Дымбрылов хүргэбэ. Түрэл хотынгоо 330 жэлэй ойн баярта хабаадаһар бэлэн байһанаа артистнар мэдүүлээ. Халюутын эм домто аршаанһаа хүртэһэн, хүхихэн зон, айлшад сэдхэлээ хананги бусаа. "Юун эгээл ехээр һайшаагдааб" гэхэн асуудалтайгаар хандахадамни, манай танил болоһон Арай Хисао ингэжэ харюусаа һэн: "Танай хайхан сэдхэлтэй, хүндэмүүшэ зонтай эгээл ехээр һайшаагдаа."

Б. ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Култушнада болоһон уулзалгын үедэ Ямагата хотын мэр Кодзиро Сато хадаг дээрэ сагаан эдээн барюулагдажа байна.

Р.Н. БАЗАРОВАЙ фото.

ГОЛ БЭРХЭШЭЭЛ ГАТАЛАГДАА

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой урлан нарижуулагшадай бюрогой начальник Тамара Дмитриевна Королевае ажал хэрэг тухайгаа тобшо тэдыгээр хөөрөжэ үгэхыень манай корреспондент Тимофей НИМБУЕВ гуйба.

Урлан нарижуулагшадай болон ухаалан зохёогшодой хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхнээ хүндэтгэйгөөр мүнөө үедэ хүлээгдэмээр гэжэ һанамаар. Гэхэтэй хамта, мүнгэн һангай дуталдаһанһаа шалтагаалжа, тэдэнэртэ урмашуулга үгтэнэгүй. Сэхыень хэлэхэдэ, үнгэргэгшэ 1995 ондо үгтэһэн урлан нарижуулагшадай хүдэлмэригдэ нэгэшые түхэриг түлэгдөөдүй.

—"Хооһон халбага аманда багтахагүй" гэжэ буряадууд хэлсэдэг. Иймэ хандасатай байхадатнай, урлан нарижуулагшадайтнай болон ухаалан зохёогшодойтнай эдэбхи һалажа, ажалтай тогтоһонгүй гү?

—Һайн нүлөө үзүүлжэ байгаагүйнь мэдээжэ. Олон мянган хүнүүдэй дундаһаа элдэб онол арга бээрлэг, урагшаа һанаатайшуул дууһашахагүй байхал байнал даа. Үнгэргэгшэ 5 һарын туршада 87 хүн урлан нарижуулгын мэдүүлгэ барья. Тэдэнэй 65-ниинь үйлдбэригдэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 76,6 миллион түхэригтэй ашаг оруулха гэжэ хараалдаһанхай.

—Үлэмжэ шалгарһан гэхэ гү, али ехэ ашаг оруулаһан урлагшад, шанаржуулагшадайнгаа нэрэ дурдаха гүт?

—Локомотив-хабсаралгын цехэй слесарь Владимир Андреевич Агафоновые, электромашинна цехэй технологическа бюрогой начальник Ольга Владимировна Трофимовае, заһабарилгын-механическа цехэй начальник Марат Раффович Зайнуллинне, мүн тэрэл цехэй токарь Владимир Георгиевич Шаламовые, түмэринэ дархашуулай цехэй техникескэ бюрогой начальник Лариса Ивановна Орбодоевае, дизельнэ цехэй техбюрогой начальник Владимир Чингисович Далбаевые болон бусад нүхэдые нэрлэжэ боломоор.

—Эдэмнай ямар шэглэлээр хүдэлнэгээшбэ?

ЭГЭЭЛ ҮНИНЭЙ

Түмэр замшадай үхибүүдэй "Дружба" лагерь манай республикын эгээл үнинэй амаралтын газарнуудай нэгэн юм. ВСЖД-гэй Улаан-Үдын таһагай хүдэлмэришэдэй бүхы шахуу үхибүүд зун бүри ийнээ ерэдэг. Лесовозная станци шадархи үзэсхэлэн гоё газарта тус лагерь оршодог.

Мүнөө жэл урда жэлнүүдтэл адляар хүбүүд, басагадта хэдэн пассажирска вагонуудые үгөөд, нийслэлэй вокзал дээрэ оркестртэйгээр үдэшбэ. Лагерь 550 хүнэй байхаар хараалагдаһанһые һаа, түрэлхидэй гуйлтаар түрүүшын сезондо 580 үхибүүн абтаба.

Эндэ хүдэлдэг элдэб кружогуудта үхибүүд өөһэдэньгоо дуртай юумэ хэхэ аргатай. Бэсын элүүр энхые сахилгын эгээл шухала зүйл хадаа спорт болоно гэһшэ. "Дружба" лагерьта бүхыдоо 6 спортивна секци бии, сезон бүхэндэ спартакиада үнгэргэгдэдэг. Зохид бассейные бии. Эндэ тодхогдоһон авиационно ангиар хүүгэдтэ спортзал боложо үгэдэг юм.

Үхибүүдэй эжы, абанар нэгэ сезоной (18 үдэрэй) путевко 68 мянган түхэриг түлэнэ. Энэнь путевкын бүхы сэнгэй 10 процентни болоно гэһшэ.

Б. ФАЙБУШЕВИЧ.

—Улаан-Үдын 330 жэлэй ой болоһон гэжэ мэдээгүй ябадо. Өөрөө Бабушкин хотодо үдэһэнби. Улаан-Үдэ ерэнээр 30 гаран жэл болоһобоб. Судна бүтээлгын заводой шэнэ техникын таһагай дэргэдэхи эрдэмэй-техникескэ мэдээсэлэй бүлэгтэй хүтэлбэрилэгшэһоор гушаад жэл соо ажаллаа хүм. Тиммэхэ Улаан-Үдэеэ түрэл хотомни гэжэ тоологшоб. Нийслэнай яһала зохид хото. Үйисэ, талмайнуудынь сээрлээ һаа, үшөөшые гоё болохо һэн.

Һүүлэй үедэ хотымнай зон уруу дуруу болоһонхой, нэгэ зааха хүхюутэйнууд болоёл! Үдэр бүрингөө шийдхэгдээгүй асуудалнуудһаа "мултаржа" нураха ёһотойбди.

Улаан-үдынхидтэ амгалан ажаһуушыень хүсэнэб.

Баяр БАЛДАНОВ бэшэжэ абаба.

ТҮРЭЛ МИНИЙ ХОТО

Наһанайнгаа амаралтада гаратараа электропоездын бригадираар ажаллаа һэм.

—Улаан-Үдэ—мини тоонто. Тиммэхэ би түрэл хотодоо тои дуратайб. Нийслэнай үдэрһөө үдэртэ гоё боложо, хүн зонини амгалан тайбан ажаһуухань болтогой!

Баатар, хаанашые нурадаггүй, хүдэлдэггүй залуу хүбүүн:

Улаан-Үдэ—мини түрэл хото. Эндэ һургуули дүүргэбэ, эндэхээ сэрэгтэй албанда татагдаба.

Яһаа зохид хото гэжэ һанаһаб. 330 жэлэйн ойгоор Улаан-Үдэеэ амаршалнаб.

Ажабайдалнай һайжарха гэжэ найдагдана.

Татьяна Павловна ПИВОВАРОВА, вахтер:

—Улаан-Үдэдэ 1958 онһооб. Тоонто нутагны Эрхүүгэй областдо. 1959-1976 онуудта трикотажна фабрикада ажаллааб. Мүнөө пенсидэ гарабашые, оюутадай хамтын байрада вахтероор хүдэлнэб.

Улаан-Үдын 330 жэлэй ой болоһон гэжэ мэдэнэб. 1966 оной һайндэр наһандамни байна—ехэл гоё һайндэр болоо һэн даа!

Галина Егоровна ГРИГЕР, пенсионер:

Диана Алексеевна АРХИНЧЕЕВА, пенсионер:

—Би Улаан-Үдэ хотын хүн гэһшэб. 1929 ондо түрэнһиб. Мини багада аба эжымнай Красно гэһэн үйлсөөр (мүнөө Профсоюзна) ажаһуудаг һэн. 1938 ондо абыемнай "арадай дасан" гээд, түрмэдэ нуулгаа бэлэй. Баарһан, баабай Магадандахи лагерьһаа 1951 ондо бусахадаа, эрэмдэг болоһоод ерэнэ юм.

Дүү хүбүүмни, Николай Алексеевич Архинчиев—

Ленинскэ шангай лауреат, суута Королевой бюродо конструктораар ажалладаг байгаа. Казань хотын авиационно дээдэ һургуули дүүргэхэдэнь, дипломно ажалын түлөө техникескэ эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олгоһон байха. Мүнөө дүүмни хаана юм, бү мэдэе. Һүүлшынхныс Колитонийгоо Миасс хотодо ажаһуудаг байһыс мэдэхэб. Тэрэнһээ хойшо уулзаагүйбди.

Би өөрөө оёдолшоһоор, бухгалтераар хүдэлөөб.

Буряадаймнай нийслэл—Улаан-Үдын байгуулагдаһаар 330 жэл үнгэршэбэ. Түрэл хотымнай түүхэ тон баян, Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг хүн бүхэн энэ түүхын гол үйлэдэгшэ нюур мүн. Тиммэхэ тэдэнэй түб хото тухайгаа өөһэдын һанамжатай байһаниинь гайхалгүй. Һанамжануудаа хубаалдаа, өөһэд тухайгаа хөөрөжэ үгэхыень хэдэн хүнниие гуйбаб. Тэдэ хөөрөөнууд—танай анхаралда.

1. Тарьян ажал манаа тэжээхэ гү?

Үнгэрхэн жэлэй үрэ дүнгүүдээр ханаагаа амарха үндэһэн манда үгы. Уйдахарайшые тэмдэг үзэгдөөд байна. Юундэ иигэжэ хэлэнэбши гэхэдэ, Хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министерствын бүридэлдэнь ородог 8 ажахын оройдоол нэгэниинь - Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз олзо оршотой гараа гэхэ гү, али ажахы нёдондо 263 миллион түхэригэй ашаг олзо оруулаа. Үлэгшэ 8-ниинь бүхыдөө 3 миллиард 813 миллион түхэригэй үри шэридэ ороһон байха юм. Таряшанай ажахынуудай Кировэй нэрэмжэтэ эблэл, "Бестужевский" колхоз, таряшанай ажахынуудай Шасарганын эблэл илангаяа ехэ үридэ оронхой. Промышленна продукциин ба хүдөө ажахын продуктуудай худалдан абалгын үнэ сэнгүүдэй хэлгүүтэй байһан ушарһаа нимэ хүндэ байдал тогтоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэнь гол шалтаганын болохо үгэнэ.

Һүүдэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын техникум запас хэрэгсэлнүүдэй, тоһо түлшын материал, минеральна үтэгжүүлгын, оньһон түхээрэлгэнүүдэй, механизмуудай үнэ сэн хэдэ мянга дахин, харин хүдөө ажахын үйлдбэрлэгдэһэн продукциин сэн миил зуудахин нэмбэ бшуу.

Энэ жэлэйнгээ хабарай тарилга хүндэһэн байдалда үнгэргэбэди. Аймагай ажахынууд нэн түрүүн тракторнуудаар, хүдөө ажахын машинуудууд дуталдажа, ехэл зоболонтой байдалда оронхой. Мүнгэ зөөригүй

Дэлгүүрэй харилсаан: ажабайдал, ажал хэрэг

дээрһээ шэнэ техникэ худалдан абажа, шадахагүй байна ха юм. К-700 түхэлэй томо тракторай резинэ нэгэ сахаритай түлөө 8 миллион түхэриг гаргажа түлэхэ ушартай бол онбди. Шэнэ аккумулятор худалдажа абахадаа, үшөө 8 миллион

онһоо эдээ хоолой федеральна корпораци филиалтай суг хамта хүдэлжэ эхилээ һэн. Энэ корпорациин нёдондо жэлдэ үгэһэн товарна урьһаламжын мүнгөөр ажахынууднай хэрэгтэй үрэхээ, тоһо болон шэнгэн түлшээ, запас хэрэгсэлнүүдээ худалдажа

мянган центнер ороһо таряа (энэнь 1994 онойхиһоо холо дээшээ) сохижо абаабди. Үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 118 процент дүүргэгдээ һэн. Урзанда жэлэйхидэ орходоо 9 процентээр ехэ үбһэн нөөсэлэгдөө бэлэй. Сэлэнгын хамтын ажахы, таряшанай

ургамалнууд багаар тарилга боложо байна гэжэ мэдэриг ёһотойбди. Энэ хүдэлмэри ехэ хүндэ, олон техникэ болохууд хабаадуулагдана бшуу. Ороһото ургамалнууд ургуулха талаар Жаргалантын эблэл үнгэрхэн жэлдэ эгээл гэхэ гү, али гектарай 11 центнер ургаса сохижо абаабди.

Мүнөө жэлдэ манай аймаг

ХАМТЫН ХҮСӨӨР АЖАМИДАРХАБДИ

түхэриг хэрэгтэй болохо байна. Ороһоной нэгэ комбайн 200 миллион түхэригтэ хүрэнэ бшуу.

Хүдөө ажахын продуктуудыа худалдажа сэн гаргашынгаа тэн хахадыеньшые бүтүүлжэ шадахагүй. Жэшээхэдэ, нёдондо жэлдэ нэгэ килограмм хүнэй сэн 1000 түхэригэй, харин аймаг соо хаагдаһан хүнэй өөрын үнэ сэн 1976 түхэригэй болоо.

Дэлгүүрэй харилсаанда ороо хадаа үйлдбэрлэһэн һү, мяхаяа буйлуулан болбосоруулдаг предприятинуудта абаашажа тушаангүйгөөр, тэрэнэ өөһэдынгөө хүсөөр буйлуулдаг болоо хаамнай, дээрл даа. Эдэ предприятинууд продукциини үнэшьегүйгөөр абаад, тийгээд һүүдэһэн тэрэнэ түлэхэшьегүй байна ха юм. Ушар тиймэһээ ажахы бүхэн өөһэдын бишыхан тоһоной заводтой, тээрмэтэй, минипекарнтай, модоёо хюрөөдэхэ пилораматай болохо ёһотой. Тиэхэдэ бидэ одоол предприти-монополистнуудта ходо хүгэдэжэ байхаяа болихобди.

Аймагай ажахынууд 1995

абаад, хабарай тарилгаяа хаха саг соонь үнгэргөө, тэжээл бэлэдхээ, ургасаяа хуряагаа. Зүгөөр манай ажахынууд мүнөө болотор абаһан урьһаламжынгаа мүнгөөр тоосоогоо хээдүй. Бидэ тэдэнэртэ аяар 3 миллиард 856 миллион түхэригэй үритэй байһаарбди.

Мүнөө жэлдэ ажахынууд тоосоогоо хээгүйшые хаа, Эдээ хоолой корпорацитай дахинаа хэлсээ баталжа, мүнгэ баһал абажа хэрэглэбэ. Тэрээнгүйгөөр бидэ энэ жэлэйнгээ хабарай тарилга үнгэргэжэ шадахагүй байһаарбди.

Үнгэрхэн жэлэй үрэ дүн дээрэ тогтожо хэлэбэл, июль һарада ган гасуур боложо, ороһо таряанда, үбһэ ногоондо ехэл муугаар нүлөөлөө. Һүүдэһэн августын эхээр ехэ уһатайгаар "оронхон хура борооһоо Сүхэ гол ба Сэлэнгэ мүрэн эрьһээ халижа, "Эрдэм", XX партсездын нэрэмжэтэ, "Бестужевский" колхозуудай нуга сабшаланууд уһанда абтажа захалаа. Сагай уларилтай тогтууригүй хэды байгаашые хаань, бидэ аймагаараа бүхыдөө 100 гаран

ажыхынуудай Жаргалантын эблэл, Лениний нэрэмжэтэ колхоз, июль һара соо үбһээ бэлэдхэхэ хүдэлмэригээ түрүүлэн эхилээ һэн.

Түрүү луговодууд Лениний нэрэмжэтэ колхозһоо В.Г. Дылыков, Жаргалантын эблэлһээ Б.Д. Дондоков, таряшанай ажахынуудай Кировэй нэрэмжэтэ эблэлһээ М.Н. Хамуев гэгшэд даалгагдаһан талмайнгаа гектар бүриһөөн дунда зэргээр тус тустай 20 центнер ногоо сабшажа абаһан байна. Жэшээхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ эблэл нёдондо ажахыгаараа гектарай 16,5 центнер ногоо сабшажа, үрилоо һэн. Сэлэнгын хамтын ажахы, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз баһал нимэрхүү ургаса хуряажа абахадаа, үбһээ ток болгон багсалаад, дээрээ һарабшатай тусхай газарта абаашажа хадагалаа.

Урзанда жэлэйхидэ орходоо нёдондо силос, сенаж багаар нөөсэлэгдэһэн байна. Силос дараха түсэб 120 процент дүүргэгдээ бэлэй. Жэл онһоо бүри силостэ, ороһоной сенажда хэрэглэгдэхэ

таряашад 17496 гектар ороһото ургамалнуудыа тарилга. Бидэ байгша онһо шэнийсын гээ талмай 80 гектараар үргэдхэбэди. Иигэжэ энэ жэлдэ дүн ханга 16882 тонно ороһо сохижа абаха хараа зорилготой ажаалажа ябанабди. 750 гектар газарта тэжээл ургамалнууд тарилгаа. Энэнь нёдондо ойноого хэмжэжэ үлөөгдэһэн байха.

Байгша ондо бүхыдөө 2680 тонно силос, 8200 ороһоной сенаж дараха, 17670 тонно үбһэ нөөсэлжэ, 60 тонно витаминной ногооной гурил гаргажа түсэбтэйбди. Условно манай тоһой бүхэндэһэн дунда зэргээр 11 центнер тэжээлэй единича хэмжээнэй тэжээл бэлэдхэгдэ ёһотой юм.

Удаадахи статья соотой аймагайнгаа мал ажаалай мүнөөдэрэй байдал дээрэ тогтожо хөөрхө хүсэлзэнтэй.

В. БАДМАДАШИН

Сэлэнгын аймагай өөһэдын

хүтэлбэрийн захиргаанай

гулваагай орлогш

хүдөө ажахын управлени

начальник

(Түгсхэлын хожом гаргал)

ШАГДАРНАА БЭШЭ ХЭН БАЙХАБ?

1979 оной апрель һара. Хурамхаанай аймагай Уланхаанай совхозой луговодуудай суглаанда Урда-Этхитын сабшалан дээрэ Шагдар Аранзаев луговодоор томилогдобо гэжэ мелиоратор Жамба Ринчино намда тийхэдэ дуулгаа һэн. Суглаанда хабаадагшад: луговодууд, бригадирнууд, мүн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Шагдар

байһан газаршые хүсэд гэдээгүй байдаг. Урда-Этхитын газар хүйтэн мүйһэтэй хүрһэтэй дээрһээ сабшалангай иноруу һүүлэй үедэ хүбхэндэ барюулшоо, - гэжэ ажалай ветеран хэлээ һэн.

Тиймэшье удаан болонгүй Шагдар звенодоо трактортай боложо, БИК-3 түхэлэй диск сабшалан дээгүүрээ урагша-хойшоно, зүүлжэ-баруулжаны шэрэбэ.

Зураглал

УРДА-ЭТХИТЫН ЭЗЭН

Аранзаевһаа бэшэ хэн байхаб гэжэ нэгэн дуугаар нэрлэгдэбэ.

Шагдарай досоо гэнтэ яаралтай бодолууд хойно хойноһоо һубаридабашые, харин шамһаа бэшэ хэн байхаб гэхэн шотагаархидай үгэнүүдые дуулахадаа, өөрынгөө арга шадабариде батаар этигэбэ.

Урда-Этхитын 60 гектар, үшөө Лазерей-Пути 18 гектар сабшалан Аранзаевта даалгадаба.

Уданшьегүй Шагдар Цыдыпович шотагайнгаа сэсэн мэргэн хүн Социалис Ажалай Герой Хобраг Хоргановта ошожо, һургаал заабаринуудыа абаһан байна.

Шагдар ши луговод зүбөөр болобош. Киномеханик болохо хүнүүд олдохол. Табиад-жараад онуудаар манай элдэ михуулын үедэ гэхэ гү, али майн 22-һоо үнэдэ һү орожо, тоһо, зөөхэй элбэгжэдэг, тээд шэрэмэй тоһон хурса, аарса бозо садхабаритай, архинь ланга хатуу байгша бэлэй. Харин мүнөө аяар июниин шэнээр ногоон арай шууд бултайжа эхилнэ бшуу. Һарабша доро

Тэрэнь, үнэхөөрөөшье, хахалшанан газар мэтэ болошобо. Зарим луговодууд тэрэ үедэ "Шагдарай сабшалан ошожо харит, сабшалангаа одоол хара газар болгожорхёол. Эрыоутэжэ байна бэшэ гү" гэхэн шууялдаан гараба. Тээд Шагдар эхилһэн хэрэгээ улам саашань үргэлжэлүүлһэн байна. Бревногоор газараа тэгшэлжэ, нягталха ажаллабуулаа. Үнииндөө сабшахадань, һаалта хэдэг һөбхүүлнүүд нэтэ отологдожо, хэршэгдэн хиргагдаа.

Шагдар Цыдыпович совхозһоо шэнэ СНП-80 түхэлэй бүлүүр станци абажа, Сээнэй горхон дээрэ тодхон байна. Гэртэһээ ябажа ажаллахагүйн тула горхоной эрьдэ гэр бодхообо. Иигэжэ һүни үдэргүй бүлүүр станци талалгаряагүй ажаллажа эхилээ һэн.

Жаргал хүбүүниинь эсэгтэһээ ажалладаг болобо. Зарим луговодууд залхуураад, дүрбэн зүг биһа һэн гэжэ һубаг хангабаа татажа, сабшалангай хүрһээ ехээр эбдэнэ бшуу.

Бидэнэр нэгэл һубаг гол ханаабаа татажархёод, тэрэһээ уһаая

урадуулабди, - гэжэ Шагдар Аранзаев хэлэнэ. - Һүүлшын жэлнүүдтэ соляркын үнэтэйрхэдэ, бүлүүр станци хэрэглэнэгүйбди.

Шотагайнгаа дүршэлтэй луговод Дарижаб Бадмаевтай туһаламжаар Сээн горхонһоо хашар гаргадаг болоххойбди. Юуб гэхэдэ, урдань шотагайнмай суута луговод Цыден Цыренов нимэ оньһото хэрэг эрхилжэ, хашараар сабшалангаа садатарнь уһалдаг байгаа. Хашарай уһанай туһа угаа ехэ. Сабшалан хабар эртэ уһалагдана. Тиймэһээ газар түргөөр гэдэнэ, - гээд Аранзаев урмашан хөөрөнэ.

ШУДАРГЫ АЖАЛЛАҺААР

Хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада, Шагдар Аранзаевтай һүни үдэр илангүй ажаллаһан оролдолгын үрэ харагдажа эхилээ. Уоян-Тазы гэхэн БАМ-ай трассаар Уланхаан тосхон ошодоо, Ангатын-Пуурһаа эхилээд, Лазерей-Пуга хүртээр харгын хоёр талаар "бүдүүн уусатай" сомонуудыа ажаглаагүй хүнүүд үсөөн байгаа ёһотой. Юуб гээбэл, Шагдар Аранзаев Дэрээнэй ойн ажахын хүдэлмэригээр хөдбөө барисаа тогтоожо, оорынгоо ургуулаһан ногоо хуряадаг болоо

һэн. Ойн харуулһад булта тоонго залуу хүбүүд байгаа. Сомонин Виктор Галсанов, Владимир Хорганов, Владимир Цыдыков, Зоригто Цыдыков, "ногоо сабшагнад Виктор Дашибаев, Дугарцырен Чойропов, үбэ зөөгшэд Зоригто Надмиттай Виктор Бадмаев, тогоошад дайнай ветеран Дорж Галсанов гэгшэд яб байб бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ звено совхозой шагналада дахин-хүртэһэн байха.

Ойн харуулһадай сомонин хүринүүд, халхир үлээгдэдэггүй, борооһоо нородоггүй, арьбаншые байда - гэжэ Ажалай Алдар Сома гурбадахи платын ордет Москва хотодо үнгэргэдэг профсоюзнуудай съезд делегат, Урда-Этхитын шотагонин Санжадма Тыхе нэгэнтэ бэшэ хөөрөгшэ бай.

Шагдар тон ажалла бэр эрхилжэ эхилһэн хэрэг хахадтань хүргөөд бай орхидоггүй заншалтай хүн. Шагдар Цыдыпович ажал шэнэ онол аргануудыа бэдэржэ ябадаг. Жэшээ болохэлбэл, Дапзанай, Мархаан Дэлэгэй буусанууд сабшалануудыа эртэ хабар уһаар ундалуулдаг арга бэлэй.

Хорганай бууса мүйһа уһалагдажа байна. Буула станциин хүсөөр гэнэ сабшалан амидаралта үнэ нэгэ дахин ундалуулдаг.

Лазерей-Пути сабшалан гектар бүриһоо 30 центнер хүртээр тогтууригүй ургуулаха. Урдань Урда-Этхитэһээ нэгэл отарада хүн үбһэнэй хуряагадаг бай мүнөө 3 отарада хүсэд хуряагдана. Сомонуудыа бодхоодогт юм. Шагдар Аранзаевтай дүршэл залуу луговод тухтай байһаниинь элэ.

Хүйтэн сэдбэг уларил газарта ногоонтой үндэр ургуулаха гэһэн одоол бэлэй бэшэ юм.

В. БАТОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: луговод

Ц. Аранзаев.

(Гэр бүлын архивһаа)

15, ПОНЕДЕЛЬНИК

Канал "ОРТ"

16.20 Рыцарь-отважное сердце.
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Джем.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 Премьера. "Новая жертва".
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Если...
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 "Виртуальная реальность".
23.40 Э. Радзинский. "Загадки истории". "Самозванство на Руси". Передача 2-ая.
00.25 Футбольное обозрение.
00.55 Новости.
01.15 Линия кино. Фильм "Тамбуринус".

Канал "РОССИЯ"

Профилактика до 16.30.
БУРЯТСКОЕ ТВ
16.30 Мультфильм.
17.10 "Династия", 62 с.
18.00 Ая-ганга. Шаманская поэзия.
18.35 Байгал.
18.50 Курьер.
19.00 Родники. Клуб старых друзей. Село Хоринск.
19.30 Буддийский диспут.
19.55 Рыбаки Байкала.
20.05 Разговор с пристрастием. Встреча творческой интеллигенции с министром культуры России Е.Ю. Сидоровым.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

Канал "РОССИЯ"

21.00 "Санта-Барбара".
22.00 Вести.
22.25 Прогулки для аппетита.
22.35 Музыка на десерт.
22.55 Джентельмен-шоу.
23.25 Музыка всех поколений.
23.40 Звезды мирового экрана.
00.50 24-метеор-24.
01.00 Вести.

Канал "РОССИЯ"

21.00 "Санта-Барбара".
22.00 Вести.
22.25 Прогулки для аппетита.
22.35 Музыка на десерт.
22.55 Джентельмен-шоу.
23.25 Музыка всех поколений.
23.40 Звезды мирового экрана.
00.50 24-метеор-24.
01.00 Вести.

16, ВТОРНИК

Канал "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 01.25 Новости.
10.15 "Новая жертва".
11.50 Смехопанорама.
12.25 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Возвращение Будулая".
15.15 Мультфильм.
15.25 Любовь с первого взгляда.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Рыцарь-отважное сердце.
16.45 Кварьете "Веселая компания".
16.55 Мультитролли.
17.10 Волшебный мир или Синема.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 До 16 и старше...
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
19.20 "Новая жертва".
20.10 Час пик.
20.35 Угадай мелодию.
21.00 Тема.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Щедрое лето".
23.25 Концерт Дэвида Боуи.
23.50 "Большая перемена", 1 с.
24.25 Музыкальная программа.

Канал "РОССИЯ"

8.30 Утренний экспресс.
9.00 Вести.
9.15 Волшебный школьный автобус.
9.40 Время деловых людей.
9.50 Славянский базар. Дневник фестиваля искусств.
10.00 "Санта-Барбара".
10.55 Деловой автограф.
11.30 Эй, ухнем!
11.50 Магазин недвижимости.
12.55 Ретро-шлягер.
15.20 Иванов, Петров, Сидоров.
16.00 Вести.
16.20 Деловая Россия.
16.45 Россия в лицах.
БУРЯТСКОЕ ТВ
17.00 Мультфильм.
17.10 "Династия", 63 с.
18.05 Сагай хурда.
18.40 Байгал.
18.55 Курьер.

19.05 Если у вас есть собака.
19.35 Videоканал "Пульс". Проблемы столицы. Передача с участием мэра г. Улан-Удэ В. Шаповалова. Прямой эфир.
20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

Канал "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.35 "Санта-Барбара".
22.20 Бочка меда.
22.55 Футбол. Чемпионат России. "Динамо" (Москва) - "Торпедо" (Москва).
01.00 Вести.
01.30 24-метеор-24.

17, СРЕДА

Канал "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 01.50 Новости.
10.15, 19.25 "Новая жертва".
11.05 Тема.
11.50 В мире животных.
12.30 Угадай мелодию.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Возвращение Будулая".
15.15 Мультфильм.
15.25 Любовь с первого взгляда.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Рыцарь-отважное сердце.
16.45 Кактус и К.
16.55 До-ми-соль.
17.10 Зов джунглей.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Тет-а-тет.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
20.10 Поет Татьяна Петрова.
20.40 Театр плюс ТВ. "Современник" 40 лет спустя.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Х/ф "Прости".
00.05 Футбол. Чемпионат России. ЦСКА - Локомотив (Москва).
02.15 Футбольный клуб звезд российской эстрады

"Старко" представляет.
02.45 "Большая перемена", 2 с.

Канал "РОССИЯ"

8.30 Утренний экспресс.
9.00 Вести.
9.15 Волшебный школьный автобус.
9.40 Время деловых людей.
9.50 "Славянский базар". Дневник фестиваля искусств.
10.00 Л-клуб.
10.45 "Санта-Барбара".
11.45 "Преступление со многими неизвестными", 7 с.
13.00 Вести.
13.25 Момент истины.
14.05 Деловой автограф.
14.15 Дорогая редакция.
14.45 Ретро-шлягер.
15.15 Иванов, Петров, Сидоров и др.
15.50 Мультфильм.
16.00 Вести.
16.20 Магазин недвижимости.
16.25 Деловая Россия.
16.50 Россия в лицах.
17.05 Там-там новости.

Бурятское ТВ

17.20 Мультфильмы.
17.50 Бамбаахай.
18.20 Толи. Концерт Алены Свиридовой и группы "А-студио".
18.50 Байгал.
19.05 Курьер.
19.15 На дальней станции сойду. Совхоз-техникум "Иволгинский".
19.50 "Ракурс" представляет - Группа "Урагша". - Малая родина.

20.35 Байгал.
20.55 Курьер-2.

Канал "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.25 "Санта-Барбара".
22.20 Эй, ухнем!
22.35 Сам себе режиссер.
23.05 "Славянский базар". Финал конкурса молодых исполнителей популярной песни.
00.50 24-метеор-24.
01.00 Вести.

18, ЧЕТВЕРГ

Канал "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 02.00 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.05 Если.
11.45 Клуб путешественников.
12.00 Мультфильм.
12.40 Смак.
13.00 Новости.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Возвращение Будулая".
15.05 Мультфильм.
15.25 Любовь с первого взгляда.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Рыцарь-отважное сердце.
16.45 Лего-го.
17.10 Тин-тоник.
17.40 "Элен и ребята".
18.05 Рок-урок.
18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
20.10 Час пик.
20.35 Смехопанорама.
21.00 Один на один.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Фантастический фильм "Штамм Андромеды".
01.10 "Обоз" - Шоу Ивана Демидова.
02.30 "Большая перемена", 3 с.
03.40 "В честь Петра Лещенко". Муз. программа.

Канал "РОССИЯ"

8.00 Внутренний экспресс.
9.00 Вести.
9.15 Волшебный школьный автобус.
9.40 Время деловых людей.
9.50 Проще простого.
10.20 Сам себе режиссер.
10.50 "Санта-Барбара".
11.50 "Приключения принца Флоризеля", 1 с.
13.00 Вести.
13.20 Своя игра.
13.50 Наш сад.
14.20 Деловой автограф.
14.30 Магазин недвижимости.
14.35 Эй, ухнем!
14.50 Дорогая редакция...
15.20 Иванов, Петров, Сидоров и др.
16.00 Вести.
16.20 Ретро-шлягер.
16.50 Деловая Россия.
17.15 Россия в лицах.

Бурятское ТВ

17.30 Концерт оркестра народных инструментов БГТРК.
18.00 Сурхарбан-96.
18.30 Байгал.
18.45 Курьер.
18.55 Сэнхир хадак.
19.35 "Спектр". Служба занятости. Проблемы трудоустройства населения. Прямой эфир с участием министра труда и занятости РБ И.М.Пытина.

20.35 Байгал.
20.50 Курьер-2.

Канал "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.25 "Санта-Барбара".
22.20 "Славянский базар". Церемония закрытия пятого Международного фестиваля искусств.
01.00 Вести.
01.30 24-Метеор-24.
01.40 Эх, дороги.
02.15 Х/ф "Призрак".

19, ПЯТНИЦА

Канал "ОРТ"

7.00 Телеутро.
10.00, 13.00, 16.00, 02.20 Новости.
10.15, 19.20 "Новая жертва".
11.10 Один на один.
11.50 Играй, гармонь любимая.
12.25 Пока все дома.
13.10 В эфире ГТРК "Мир".
13.55 "Возвращение Будулая".
15.05 Мультфильм.
15.25 Любовь с первого взгляда.
16.15 Пресс-экспресс.
16.20 Фильм сказка "Деревня Утка".
17.45 М/ф.
18.05 "Элен и ребята".

18.30 Семь дней спорта.
19.00 Новости.
20.15 Человек и закон.
20.45 Поле чудес.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Детективное агентство "Лунный свет".
23.45 Взгляд.
00.30 Ночной кинозал. Мелодрама "Отель", "Америка".
02.50 "Большая перемена", 4 с.
04.05 Пюот Тамара Синявская и Муслим Магомаев.

Канал "РОССИЯ"

8.30 Утренний экспресс.
9.00 Вести.
9.15 Волшебный школьный автобус.
9.40 Время деловых людей.
9.50 Проще простого.
10.20 Джентельмен-шоу.
10.50 "Санта Барбара".
11.50 "Приключения принца Флоризеля", 2 с.
13.00 Вести.
13.20 Торговый дом "Ле Монти".
13.35 "Приключения принца Флоризеля" 3 с.
14.40 Деловой автограф.
14.50 Ретро-шлягер.
15.15 Магазин недвижимости.
15.20 Иванов, Петров, Сидоров и др.
16.00 Вести.
16.20 Эй, ухнем!
16.35 Деловая Россия.

Бурятское ТВ

17.00 М/ф.
17.10 "Династия" 64 с.
18.05 Мунхэ зула.
18.40 Панорама Бурятии.
19.20 Курьер.
19.30 Примите, поздравления.
20.00 Криминальная хроника.
20.10 Буряад орон.
20.50 Курьер-2.

Канал "РОССИЯ"

21.00 Вести.
21.25 "Санта Барбара".
22.20 Маски-шоу.
22.55 Х/ф "Мадмуазель Стриптиз".
00.45 24-Метеор-24.
01.00 Вести.
01.30 Маски-шоу.

20, СУББОТА

Канал "ОРТ"

9.00 Веселые истории в журнале "Ералаш".
9.30 Мультфильм.
9.40 Приключенческий фильм "Ищи ветра".
11.00, 16.00 Новости.
11.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
11.30 Не зевай.
12.00 Утренняя почта.
12.35 Смак.
12.50 Сокровища Государственного исторического музея. Фильм 5-й.
13.20 Дневной киносеанс "Спорт, спорт, спорт".
14.45 Русский мир.
15.15 Бомонд.
15.35 Автомобиль и я.
16.15 В мире животных.
16.55 М/ф.
17.10 "Триумф" в Париже.
17.50 Церемония открытия 26 летних олимпийских игр. Передача из Атланты.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Детективное агентство "Лунный свет".
23.55 Коллекция 1-го канала. Муз.фильм "Новички".
01.55 Фильм "Ехали в трамвае Ильф и Петров".
03.00 "Карнавал мира". Цирковая программа.

Канал "РОССИЯ"

9.00 Вести.
9.15 Волшебный школьный автобус.
9.45 "Элли и Джулс", 5 с.
10.10 Экспортлес.
10.25 М/ф.
10.40 Вертикаль.
11.10 По вашим письмам.
12.00 Вести в 11.
12.15 Путешествие "Инвайт".
12.30 Доброе утро.
13.25 21 кабинет.
13.55 Проще простого.

14.25 Мультфильмы.
15.00 Раста.
15.20 Эй, ухнем!
15.35 Де-факто.
16.05 "Океан", 7 с.
16.55 Двойной портрет.
17.45 Х/ф "Женщина в море".
19.00 Вести.
19.25 Лицо с обложки.
19.45 Репортер.
20.00 Ночное Рандеву. Юлиан.
21.00 Церемония открытия 26-х летних олимпийских игр в Атланте.

21, ВОСКРЕСЕНЬЕ

Канал ОРТ

9.00 Тираж Спортлото.
9.10 Мультфильм.
9.30 Фильм "Отроки во вселенной".
11.00 Новости.
11.10 Мультфильм.
11.15 Непутевые заметки.
11.30 Пока все дома.
13.05 Утренняя звезда.
12.55 Служу России. Армейский магазин.
13.25 Олимпийские игры в Атланте.
14.30 Как-то раз.
14.45 Клуб путешественников.
15.30 Смехопанорама.
16.00 Новости.
16.15, 00.20 Олимпийские игры в Атланте.
18.20 Мультфейерверк.
19.15 Счастливый случай.
20.10 Клуб "Белый попугай".
21.00 Время.
21.35 Кинокомедия "Братва".
23.25 Любовь с первого взгляда.
01.45 Музыкальная программа МТВ.

Канал "РОССИЯ"

02.15 Фильм "Формула любви".
9.00 Не вырубите.
9.20 Устами младенца.
9.50 Телесериал "Элли и Джулс".
10.00 Олимпиада-96. Передача из Атланты.
12.20 Звуковая дорожка.
13.15 Парламентская неделя.
14.00 Эй, ухнем!
14.15 Олимпиада-96.
16.15 Проще простого.
16.45 Книжная лавка.
17.15 Крестьянский вопрос.
17.45 "Океан", 8 с.
18.35 Караоке по-русски.
19.00 Вести.
19.25 Волшебный мир Диснея.
20.20 В мире животных.
20.50 Субботний вечер на Грушинском фестивале авторской песни.
22.00 Зеркало.
23.00 К-2 представляет.
23.55 Олимпиада-96.
00.25 Олимпийский курьер.
00.55 У Ксюши.
01.25 Рек-тайм.
02.00 Олимпиада-96.

III Канал "Бурятия"

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 Династия. 152 с.

ВТОРНИК, 16

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 Династия 153 с.

СРЕДА, 17

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 Династия 154 с.

ЧЕТВЕРГ, 18

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 Династия 155 с.

ПЯТНИЦА, 19

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 Династия 156 с.

СУББОТА, 20

18.00 Династия 157, 158 с.
ВОСКРЕСЕНЬЕ, 21
18.00 Династия, 159, 160 с.

15 июля, ПОНЕДЕЛЬНИК

16.00 Мультсериал "Сказки братьев Гримм": "Злой дух и его бабушка".
16.25 Сериал для подростков "Заветная долина", 2 с.
16.55 ПОСТ-музыкальные новости.
17.10 Шесть новостей.
17.20 Дорожный патруль.
17.40 Аптека.
17.50 Мультсериал "Глендайзер", 6 с. (Япония).
18.15 Благая весть.
18.40 Сериал "Антонелла".
19.25 Нон-стоп лист.
19.35 Прогнозы недели.
20.05 "Музыкальный подарок".
20.20 Шоу Бенни Хилла.
20.50 Нон-стоп лист.
21.00 М/ф.
21.15 Шесть новостей.
21.25 Х/ф "Вооружен и очень опасен".
23.05 Юмористическая программа "Назло рекордам".
23.35 Х/ф "Добрый король Дагобер".

16 июля, ВТОРНИК

16.00 Мультсериал "Сказки братьев Гримм": "Стоптаные туфельки".
16.25 Сериал для подростков "Заветная долина", 3 с.
16.55 ПОСТ-музыкальные новости.
17.10 Шесть новостей.
17.20 Дорожный патруль.
17.35 Аптека.
17.45 Мультсериал "Глендайзер", 7с.
18.10 "Благая весть".
18.35 Телесериал "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 Телеигра "Деньги... Деньги? Деньги!".
20.15 "Муз. подарок".
20.30 Акулы пера: гр. А.Серов.
21.15 "6 новостей".
21.25 Нон-стоп лист.
21.35 Х/ф "Ужас (триллер)".
23.00 Стиль (CNN).
23.25 Детективный сериал "Желтая нить", фильм 4.
00.15 ПОСТ-музыкальные новости.
00.30 Х/ф "Лу Грант".

17 июля, СРЕДА

16.00 Мультсериал "Сказки братьев Гримм": "Разноцветная звериная шкура".
16.25 Сериал для детей "Заветная долина", 4 с.
16.55 ПОСТ-музыкальные новости.
17.10 Шесть новостей.
17.20 Дорожный патруль.
17.35 Аптека.
17.45 Мультсериал "Глендайзер" 8 с. (Япония).
18.10 "Благая весть".
18.35 Телесериал "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 Ток-шоу "Я сама": "У меня муж... русский".
20.20 "Муз. подарок".
20.30 Нон-стоп лист.
20.40 Скандалы недели.
21.15 6 новостей.
21.25 Х/ф "Бесстрашный тарзан".
22.55 Вы - очевидец.
23.25 Детективный сериал "Ночная жара".
00.15 Катастрофы недели.

18 июля, ЧЕТВЕРГ

16.00 Мультсериал "Сказки братьев Гримм": "Маленький братец и сестрица".
16.25 Сериал "Заветная долина", 5 с.
16.55 ПОСТ-музыкальные новости.
17.10 6 новостей.
17.20 Дорожный патруль.

17.35 Аптека.
17.45 Мультсериал "Глендайзер" 9с.
18.10 "Благая весть".
18.35 Телесериал "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 Ток-шоу "Профессия": боксер.
20.20 Муз. подарок.
20.35 Территория ТВ-6: "Грушинское созвездие".
21.05 Нон-стоп лист.
21.15 6 новостей.
21.25 ТРК "Ариг Ус" представляет: программа "Алло! Игра 3".
22.25 Х/ф "Маленькая ночная музыка".
00.10 ПОСТ-музыкальные новости.
00.25 Дорожный патруль.

19 июля, ПЯТНИЦА

16.00 Мультсериал "Сказки братьев Гримм": "Медвежья шкура".
16.25 Сериал для детей "Заветная долина", 6 с.
16.55 ПОСТ-музыкальные новости.
17.10 6 новостей.
17.20 Дорожный патруль.
17.35 Аптека.
17.45 Мультсериал "Глендайзер" 10с.
18.10 Благая весть.
18.35 Телесериал "Антонелла".
19.20 Нон-стоп лист.
19.30 Ток-шоу "Сделай шаг".
20.20 Муз. подарок.
20.35 Спорт недели.
21.05 Нон-стоп лист.
21.15 6 новостей.
21.25 "Теория заговоров": "Покушение на Папу Римского".
22.15 Х/ф "Фаворит" 1 с.
23.25 Вы - очевидец.
23.55 Х/ф "Фаворит" 2 с.
01.05 ПОСТ-музыкальные новости.

20 июля, СУББОТА

12.00 Мультфильм "Том, Джерри и их друзья".
13.00 Детский сеанс: "Алые паруса".
14.30 Нон-стоп лист.
14.40 Мир путешествий: "Вояджер", 23 с.
15.35 "Это мы не проходили...".
16.00 Х/ф "Моя любовь".
17.15 Сериал для подростков "Неоновый всадник", 21 с.
18.20 Благая весть.
18.45 Нон-стоп лист.
18.55 Х/ф "Вечность".
21.00 Муз. подарок.
21.15 Нон-стоп лист.
21.25 Звезды эстрады: А.Буйнов.
22.25 Х/ф "Стоянка поезда - 2 минуты".
23.40 Транс-шоу Жан-Поля Готье.

21 июля, ВОСКРЕСЕНЬЕ

12.00 Мультсериал "Кругосветное путешествие Вилли".
12.25 Сериал "Флиппер".
13.20 Русское лото.
13.45 Сериал "Мстители": "Жаль, что вас здесь нет".
14.35 Мир путешествий: "Вояджер", 24 с.
15.30 Нон-стоп лист.
15.40 Сериал для подростков "Неоновый всадник".
22-23 с.
17.20 Х/ф "Неподсуден".
18.45 Благая весть.
19.10 Нон-стоп лист.
19.20 Юмористический сериал "Дела сердечные" ф. 10, 11.
20.20 Муз. подарок.
20.35 Х/ф "Путешествие в Америку".
22.05 Ток-шоу "Мое кино".
22.55 Х/ф "Леди Франкенштейн".
00.25 Рок-легенды: SADE.

15, ПОНЕДЕЛЬНИК

16.00 Анонс. Сериал "Саломея".
17.00 Мультфильмы.
17.30 Спорт. программа.
18.00 Сегодня. Новости НТВ.
18.30 Тайны старой площади.
19.05 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Мир кино: "Спенсер напрокат".
21.00 Итоги.
22.20 "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Дикие пальмы". 2 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Муз. канал.

16, ВТОРНИК

16.00 Анонс. Сериал "Саломея".
17.00 Мультфильмы.
17.30 Футбольный клуб.
18.00 Сегодня.
18.35 Док. сериал "История авиации", 1 с.
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Мир кино: "Черная мантия для убийцы".
21.55 Док.сериал "Самые большие загадки прошлого и настоящего".
22.20 Сериал "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Дикие пальмы" 3 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Автогонки Индикар.

17, СРЕДА

16.00 Анонс. Сериал "Саломея".
17.00 Мультфильмы.
17.30 Женские истории: "Ланкастер и Миллер. История любви".
18.00 Сегодня.
18.35 "История авиации", 2 с.
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Наше новое кино: "Ночь коротка".
21.20 Док. сериал "Самые большие загадки прошлого и настоящего".
21.45 Радар-спорт.
22.20 Сериал "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Дикие пальмы" 4 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Меломания.

18, ЧЕТВЕРГ

16.00 Анонс. Сериал "Саломея".
17.00 Мультфильмы.
17.30 Женские истории: "Ланкастер и Миллер. История любви".
18.00 Сегодня.
18.35 Во саду ли, в огороде...
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Мир кино: "Серебрянные медведи" (Великобритания).
21.50 Док.сериал "Самые большие загадки прошлого и настоящего".
22.20 Сериал "Дерзкие и красивые".
23.00 Сериал "Дикие пальмы" 5 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Кафе "Обломов".

19, ПЯТНИЦА

16.00 Анонс. Сериал "Саломея".

17.00 Мультфильмы.
17.30 Женские истории: "Ланкастер и Миллер. История любви".
18.00 Сегодня.
18.35 Док.сериал "История авиации".
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Мир кино: "Аэропорт - 77".
21.50 Док.сериал "Самые большие загадки прошлого и настоящего".
22.20 Сериал "Дерзкие и красивые".
22.45 Телегазета.
23.00 Сериал "Дикие пальмы" 6 с.
24.00 Сегодня.
00.35 Мир кино: "Любовь в вагоне первого класса".

20, СУББОТА

9.00 Анонс. Муз. канал.
9.45 Ералаш.
10.00 Сегодня.
10.35 Энциклопедия чудес.
11.00 Док.сериал "Войска особого назначения".
11.30 Кино 80-х "Прохиндида или бег на месте".
13.00 Времечко.
13.30 Спорт. программа.
14.00 Сериал "Голливудский детектив".
15.00 Red Wave представляет.
15.30 Лучшие цирки мира.
16.30 Мультсериал "Город собак".
17.00 Анонс. Сериал "Боисься ли ты темноты?".
17.30 Футбольный клуб.
18.00 Сегодня.
18.35 Док.сериал "История авиации" 4 с.
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 АВТОЭКСПРЕСС.
20.30 Трюкачи Голливуда.
21.00 Летний кинотеатр "Американ бой" (Россия).
23.00 Телегазета.
23.15 "Олимпийский час из русского дома".
00.10 Мир кино "Дневник моих любимых".

21, ВОСКРЕСЕНЬЕ

9.00 Анонс. Муз. канал.
9.45 Ералаш.
10.00 Сегодня.
10.35 Энциклопедия чудес.
11.00 Док.сериал "Войска особого назначения".
11.30 Воскресный кинозал: х/ф "Семен Дежнев".
13.15 Клуб "Белый попугай" (выпуск 9).
14.00 Сериал "Голливудский детектив".
15.00 Red wave представляет.
15.30 Мир развлечений.
16.00 Док-шоу.
16.30 Мультсериал "Город собак".
17.00 Сериал "Полицейский Кэтс и его собака".
17.30 Мир спорта глазами "Жиллетт".
18.00 Сегодня.
18.35 Док.сериал "История авиации" 5 с.
19.00 Муз. поздравления.
19.45 Телегазета.
20.00 Док.сериал "Самые большие загадки прошлого и настоящего".
20.30 Телеигра "100 к 1".
21.00 Летний кинотеатр "Кома".
22.10 Телегазета.
22.25 Мир кино "Птицы".
По окончании - Муз. канал.

АЗИЯ-ТВ (Читинское телевидение)

15 июля, Понедельник

6.00 Мультфильмы.
6.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
16.00 Х/ф "Кружева" 1 с.
17.25 Мультфильмы.
19.00 Муз. подарок.
21.00 Х/ф "Сын розовой пантеры" (комедия).

16 июля, вторник

6.00 Мультфильмы.
6.30, 17.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
7.00 Х/ф "Кружева" 1 с.
17.00 Х/ф "Кружева", 2 с.
17.25 Мультфильмы.
19.00 Муз. подарок.
21.00 Х/ф "Голый пистолет (33 1/3) комедия.
22.30 Х/ф "Окрашенное сердце" детектив, триллер.

17 июля, среда

6.00 Мультфильмы.
6.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
7.00 Х/ф "Кружева", 2 с.
16.00 "Кружева", 3 с.
17.25 Мультфильмы.
19.00 Муз. подарок.
21.00 Х/ф "Чудо-парень" боевик.
23.30 Х/ф "Отрезанные головы" фантастика.

18 июля, четверг

6.00 Мультфильмы.
6.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
7.00 Х/ф "Кружева" 3 с.
16.00 Х/ф "Кружева" 4 с.
17.25 Мультфильмы.
19.00 Муз. подарок.
21.00 Х/ф "Автоматический фантастический боевик".
22.30 Х/ф "Крысы", ужасы.

19 июля, пятница

6.00 Мультфильмы.
6.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
7.00 Х/ф "Кружева" 4 с.
16.00 Х/ф "Военно-полевой роман".
17.30 Мультфильмы.
19.00 Муз. подарок.
21.00 Х/ф "Искушение" детектив, боевик.
22.40 Муз. антракт.
23.00 Ночной канал взрослых.

20 июля, суббота

13.00 Фильм-детям "Черепашки-ниндзя".
14.20 Программа клуба "Они наши друзья".
14.35 Дневной сеанс: "Балбесы", фантастика.
16.20 Мультфильмы.
16.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
17.00 Муз. подарок.
19.00 Х/ф "Черная страсть" исторический.
21.00 Х/ф "Чернокнижник" мистика.
22.40 Х/ф "Ниночка", комедия.

21 июля, воскресенье

13.00 Фильм-детям "Черепашки-ниндзя".
14.30 Детская музыкальная программа.
14.55 Дневной сеанс: "Четыре алмаза".
16.30, 18.30, 20.30 Объявление информации, реклама.
17.00 Муз. подарок.
19.00 Х/ф "Зита и Гита" 2 с.
22.00 Х/ф "Чернокнижник".

РАДИО

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15

6.12 "Анонс". Радиообозрение передач текущей недели.
6.20 Радиожурнал "Земля родная" (на бур. яз.).
6.47-7.00 Информация, объявления.
7.22 "Анфас". В программе: "Сертификация пищевых продуктов". В передаче принимает участие доктор наук, профессор В. В. Сперанский.
7.45-8.10 Радиостудия "Биракан".
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

ВТОРНИК, 16

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 "Спасательный круг для

ребёнка" - размышления по поводу конференции "Проблемы детства в Бурятии".
7.45-8.10 "Гуламта" (на бур. яз.).
12.10-13.00 Передача музыкальной редакции из фондов радио. (на бур. яз.).
19.22-19.52 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

СРЕДА, 17

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Программа "Выбор".
7.47-8.10 "За преступление - наказание". Беседа с заместителем Министра Внутренних Дел республики, полковником В. В. Хархановым.
19.22 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).
19.52-20.07 "Алтан-зула". Передача для детей.

ЧЕТВЕРГ, 18

6.12 Республиканские известия

(выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Утренний концерт.
7.35-8.00 Программа "Резонанс".
12.10-13.00 Передача музыкальной редакции. Беседа за "круглым" столом.
19.22 Республиканские известия (выпуск на бур. и рус. яз.).

ПЯТНИЦА, 19

6.12 Республиканские известия (выпуск на рус. и бур. яз.).
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.
7.22 Программа "Встречи".
7.45-8.10 "Тоонто нутаг" (на бур. яз.).
12.00-13.00 Музыкальная программа "Час вашего письма".
19.01-19.58 "Вчера. Сегодня. Завтра". Информационная программа.

СУББОТА, 20

6.12 "Земельная реформа в России".
6.40 Обзор республиканских газет.
6.45-7.00 Информация, объявления.

7.22 Беседа с заместителем председателя Комитета по социальной политике Народного Хурала республики Л. С. Шиловым.
7.45-8.00 "Радиобиблиотека". Новые стихи В. Липатова. У микрофона - автор.
8.10-9.00 Информационная программа "Вчера. Сегодня. Завтра".
19.01-19.58 "Степные мелодии". Радиожурнал.
ВОСКРЕСЕНЬЕ, 21
7.22 Информация, объявления.
7.25-8.00 Утренний концерт.
8.10-9.00 Литературно-художественная программа "Алтаргана". Презентация книги "Хүхэ мүнхэ тэнгэри" - "Вечно синее небо". В передаче принимает участие доктор филологических наук Д.Н. Доржиев; краеведы - о своих проблемах (встреча в Национальной библиотеке).
9.10-10.00 Школьный канал.

Түүхын жуудаһа ирахата...

ВЕРХНЕУДИНСКИЙ ЗАХИРГААН

1877 ОНОЙ майн 21-дэ
Ворхнеудинск хотын управа
түргүүтэй дайлалдажа байһан
сэрэгшэдэ хотын
тухуугшадаһаа туһаламжа
тухалз тухай асуудал
хүндхэн байна. Хүдэлсэгүй
оринһоо татаһан налогой 500
түхэриг, хотын олзо оршодо
орохо мүнэгнһөө 500 түхэриг
урайлажа абаад үгэхэ, гадна хүн
ной нигүүлэхы сэдхэлэй
тугал абаха гэжэ хэлсэгдээ.
Шархатаһан сэрэгшэдэй
роондо тус мүнэгэн
хүндхэн байна.

1879 ОНОЙ июниин 21-дэ хотын толгойлогшо ба наснанууд хотын аптекийн инвентартай хани нүхэр Е. А. Жабинагай мэдүүлгэ шагнаба. Жабина бараган нүхэрийн үмсын нүхэрий байһан хотын аптекийн инвентаринд хотын зооридо 7 мянган түхэригөөр үгэхэ инвентартайгаа Е. А. Жабина мэдүүлэн байна. Гэбшье 3 мянган түхэригөөр хотодо үгэхэ, инвентар гээд, 4 мянган түхэригэй инвентар түлжээ, оороо тэрэ инвентар гээд хүтэлбэрилхэ гэхэн инвентартай мэдүүлгэ хотын управа мэдүүлгэа. Е. А. Жабина энэ инвентар гээд буруушаажа, инвентар гээд хандаба. Сүүдэй инвентар гээд, аптеко 5 мянган түхэриг сэгнэгдэжэ, хотодо инвентар гээд.

199 оной май нарын нүүд
лэр, июнь соо хүндрэ
длавай үүсхэлээр Үдэ гол
хүн зон ябахан гээнэ
1990НОЙ майн 28 да хотын
рын зүблөөндэ үйлсэнүүды
шинэ дэнгүүдээр хангаха

тухай асуудал зүбшгэгдээ. 60 дэнгүүдтэй столбнуудыг буулгаха гэжэ хотын толгойлогшо Труневто даалгагдаа. Тиигэбэшье дэнгүүдэй носохо, болихыг харуулахагүйдэнь, тэдэнийнь эбдэрээ, удаан носодоггүй байгаа. Харин 1908 ондо Верхнеудинск хотод хүнээс Нестеревэй тодхоон түрүүшын электростанци хүдэлжэ эхилээ. Наймаанай буурунууд хотын зарим эмхи зургаанууд, гадна баян айлай гэрнүүд электрын элшэ хүсөөр хангагдааг байгаа.

1879 ОНОЙ майн 27-до хотын
управада Верхнеудинскын 2-
дохи гильдиин хүнээс байһан
Зильберманһээ иимэ мэдүүлг
ороо лэн: "1874 он хүрэтэр би
Верхнеудинск хотын 2-дохи
гильдиин хүнээс байһанаа, мүнөө
үедэ худалдаа наймаа ябуулахаяа
болинхойб. Тиимэһээ
худалдаанай эрхын уставай 31
статьягай ёһоор
Верхнеудинскын мещанин
болохоаргатайб. Харин тус нэрэ
зэргэ мүнөө бологотороо намда
олгогдоодүй..." 60 сагаан
мүнгэнэй сэнтэй гербтэй марка,
хүнээсэй гэршэлгэ харуулжа,
хотын управын зарлигаар
Верхнеудинскын мещануудай
бүлэгтэ намайе оруулхыетнай
гүйнэб".

Зарим хүнээсүүд, худалдаа наймаанынгаа муугаар ябахдаа, тусхай түлбэри оруулха аргагүй болоходоо, мөцнүүдэй бүлэгтэ орохо баатай байгаа.

**А. НЕСТЕРОВА,
НАРБ-ын эрдэмтэ
хүдэлмэрилэгчэ.**

ХҮПЭЭСҮҮДЭЙ ХҮСӨӨР ХҮГЖЭНЭН

(Архивай дансануудhaа)

1856 - 1895 онуудта
Верхнеудинск хотодо 5,5 мянган
хүн аж ахуйнхан юм. Энэ
хугасаада гэр байрануудай тоо
402-һоо 763 хүрэтэр олошорһон
байна. Тэдэнэй 55-ниинь
хирпиисээр баригдahan байха
юм. Тэрэ үедэ эндэ 5 үйлсэ байхан
һаа, 1856 ондо 24 үйлсэ
тоологдолоо болоо һэн.

Мүнөөнэй Ленинэй үйлсэ
Большой гэжэ нэртэй бэлэй.
Тэрэнэй адагта, Үдэ голой зрье
дээрэ, 1741 ондо баригдахан
Одигитрийн хүмэ үндэр томо
байшангаараа холоһоо
харагдадаг хэн. 1786 ондо
дүтэхэнэ Спасска хүмэ мүн 1809
ондо Троицко хүмэ баригдахан
намтартай.

1783 ондо Верхнеудинска уезд бий боложо, Верхнеудинск хото худалдаа наймаанай мэдээж түб гэж элдаршахан юм. Хитадай Монголой наймаашад эд бараагаа элбэгээр асаржа, наймаалдаг байгаа. Тиигэжэ Верхнеудинск хото жэлһээ жэлдэ хүгжэжэ захалаа бэлэй. Баян, шадалтай хүнэсүүд олоноржо, хотын шэг шарайншы хубилжа эхилэ хэн. 1803-1856 онуудта Эрхүүгэй губерниин архитектор А. И. Лосевой ударидалга доро хотын түб талмайе нэмэглэлхэн Гостиная хүрээ баригдахан байна. Олон найхан гоёолтотой, хоёр гурбан дабхар байрануудтай энэ барилга хотын ажарбайдалда тохихудхатай байһаниинь мэдээжэ.

Тэдэ жаануудта Верхнеудинск хотодо баян бэрхэ, худалдаа наймаа үргэнээр ябуулдаг, хотын ажарбайдалда сэхэ нүлөө үзүүлдэг 1-дөхи гильдийн 8 хүнээс 2-дөхи

гильдиин—3, 3-дахигильдийн 57
баяшуул тоологдоог хэн.

Хотын Управа Соборно үйлсэдэ (мүнөө Линховоинной нэрэмжэтэ) байдаг байгаа. Базаарай талмай (Революциин талмай) зүүн-хойто захада Базаарай үйлсэдэ (мүнөө Кировэй) хүнээс Лосевый хоёр дабхар гэр байхан юм. Энэл үйлсөөр Клейман Родовскиин ууралаар хүдэлдэг тээрмэ баригдахан гэхэ. Арга шадалтай, бэрхэ хүнээс А. Ф. Второв олон гоё-гоё гэрнүүдые, магазин-алаабхиинуудыг Лосевско үйлсөөр (Коммунистическэ) барихан гэлсэдэг. Тэрэ үеын Гостина хүрээгэй 40 алаабхида, наймаанай 116 газарта хүнүүд олоор сугларжа, 680.335 түхэригэй худалдаа наймаа ябууддаг хэн. Нэгэ үхэрэй мяхан тэрэ үедэ 50 мүнгэндэ сэгнэгдэжэ байгаа. 1-дэхи гильдин цагартын хүнээс Михаил Федорович Немчинов (1860-1919) Ленин хизаар руу ходо ябажа, алта олзоборилдог байхан юм. Өорын алтанай уурхайтай, энэ хүн олондо мэдээжэ болоһон, дэлхэй дээршнэ суурхайхан хуягтай. Өорынгоо нутагта, Верхнеудинск хотодо сэхэ нэмэри туһатай байхан хүнээс гэжэ республикын түбэй архивай дансанууд гэршэнэ.

Тэрэ үедэ үшөө нэгэ суута хүнтэхэдэ, дворяний угтай Илья Иннокентьевич Пирожков (1823-1906) болоно. Дээдэ шанартай, тон нарыар татагданан гурил Париж хотодо үнгэрһэн харалагада дээдын шагнал (Алтан медальда) хүртэһэн намтартай. Тиигэжэ тэрэ В. Фон Гаунт гэжэ француз олын хэрэг

эрхилэгшэдтэй удаан үни саг соо харилсаатай, худалдаа наймаа хамтаараа эрхиллэг байсан юм.

1851 ондо Верхнеудинск хотын ударидагнадай тусхай гуйлтаар Верхнеудинска округ бий болгогдоо лэн. 1839 ондо Удэ мурэн дээгүүр модон хүүргэ баригдажа, ашаглагдажа захиалан байна.

Тиихэдэ 1768 ондо Эрхүүгэй генерал-губернатор И. В. Якобинай бас эрэгэй губернатор Лебедевэй захиралтаар буриад хасагуудай 4 полк байгуулагдажа, хилэ харууhalха зорилгоойгоор Хяагта хотодо байражааа hнн. Харгы зам гэхэдэ, гэрэ үедэ тон хомор, муу байһан ааб даа. Гансал 1900 ондо Забайкалийн түмэр зам баригдажа, Буриад ороной саашанхи хүгжэлтэдэ тон ехэ нүлоо үзүүлээ бэлэй.

1908 оной апрелийн 6-да Эрхүүхээ уригдажа сэрэн техник Степан Антонович Неверов, Нижнеудинский хүлээс Яков Ефремович Метеловтэй Верхнеудинск хотодо зайн гал түрүүшынхээ бии болгоһон байна. Большой, Лосевско, Набережно болон бэшэнье үйлсэнуүүдээр утаһан татагдаад, зайн гал носоожо, зониие ехэтэ гайхуулан юм гэжэ түүхын дансануудһаа мэдэхээр. Энэ ажал ябуулахын түлоо 230.582 түхээр 77 мүнэ Верхнеудинск хотын Ушрава гаргашадһан байгаа.

Архивай дансануудыг
харахада, ниймэ хонин
баримтанууд үзэгдэнэл даа.

Н. ОЧИРОВА,
В. ДАШИНИМАЕВ.

ХЭР ургаа хойшо арад
зондоо хүндэтэй,
агайнгаа ажабайдал
жаруулха хэрэгтэ
анайнгаа ехэхэн хуби
роулан зоноороо бархан
агайгай сүүрхадэг юм.

Эдэнэй тоодо Хурамхаанай
дунда Барханай дунда
руулиин директор, багшын
хуулиин ветеран, Барханай
хуулиин театрай бэлигтэй артист,
Республикын соёлой
хуулиин хүдэлмэрилэгшээ бүүбэй
кинович Раднаев орохол
хоорон оролсодог.

Бүбүэй Раднаев 1944 ондо
Ида мордохон аха,
хүрэнгээ орондо колхозой
лушан боложо, ажалынгаа
хатар эхилхэн түүхэтэй. Арбан
хүрэн дунда хургуули
үргэлхэнэйнгээ удаа
согомолий пүтгэнкоор түрэл
хэмсодом эльгэгдэж, тэндэ
лушанаар, хүүдэгнэ. МТФ-гэй
хүдгидиар хүдэлбэ. Ажал
хидхэхэ талаар ехэ бэлигтэй
согомохот байһан тула 1959
до Бүбүэе Сомоний соведой
хретаарар хунгахадань, тэрэ
шадда 1964 он хүрэтэр
ажаа хэн. Тиихэ үедэ шийтын,
хуут-партийна ажал ябуулахын
дунда Доржи Банзархайн
хэмжэтэ Буридай гүрэнэй
шанарай дээдэ хургуули
хүнөөр дүүргэжэ шадалан
на. Бүбүэй Ухиничи биолог
он хими зааха багша боложо,
хонхайн дунда хургуулида
жа, багшаһаа директор
хүрэтэр ургаба. Богонихон сэг
Бүбүэй Ухиничи биолог
он хими зааглын методико
дзыгээр шудалжа, ехэ дүй
шэлтэй багша болохоһоо
на, олоһон эрдэмтэ бодото
дла дээрээ бэсдүүхын.

үхибүүдтэ таатай зохид байдал
зохиожо шадаба. Аяар тэрэ үедэ
Бүүбэй Үхинович амаралтын
болон ажалай лагерь Хонхино
нютагта эмхидхэжэ, тэндээ
үхибүүдтээ хамта куузику,
tүрнецс болон жэмсэсэ,

НЮТА

ургуулдаг болобо. Тийгэжэ
биологи заалгын шухала асуудал
шиидхэе юм. Эндэ буряад
малшадай үхибүүд
түрүүшынхисэ таримал
культурануудтай танилсахан,
тэрэниэ ургуулха түрүүшын
хэсхэлүүдээ абалан байна. 1970
ондо Бүүбэй Үхилович Раднаев
“Россин гэгээрэлэй отличник”
гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, 1973
ондо республикынгаа
Гэгээрэлэй министрствын
зүгтөө Хүндэлэлэй грамотаар
танигдахан юм.

Бүүбэй Үхиновичэй эхи табиган һургуулийн дэргэдэхи уястасок мүноошье хүүрэтэр һургуулийнгаа столово интернадые овоц, хартабхаар хангадаг. Зарим огородой эдэснэй зүйлнүүд шютагайшые уладта худалдагдадаг гэшсэ.

Б. Ү. Раднаевые дүй дүршэлтэй, ажал эмхидхэхын талаар бэлиг шадабаритай хадын 1977 ондо тэрэнние һургуулийн директорээр томилоо һэн. Директор ябахэ үедоо Бүүбэй Үхинович һургуулийн һуралсал-хумүүжүүлгын ажалда, илангаяа һуралсадай кабинет болон хэрэгсэл түхээрэлгэнүүд, һуралсадай-материалын баазы

эмхидхэхын талаар нилээд ехэ оролдолго гаргажа, хараалханаа бэсүүлжэ шадаа. Тэрэ үедэ нургуулиин гараж, багшанарта гэрнүүд баригдаа, нуралсалай мастерской тааруу зохиод инструментнуулаар хангаглажа,

ТАА ТУ

• • • • •

хурагшадай хэшгээлнүүд шаартайгаар үнгэрдэг болоо бэлэй. Тиихэдэ Б. Ү. Раднаев олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, 16 жэлэй хугасаа соо хургуулиингаа партийна эхин эмхиие хүтэлбэрилэн хүн юм. Гадна эрхим хүтэлбэрилэгшэ байханаа дахин гэршэлэн, бэлиттэй үхибүүдэй хураха искуссвтын хургуули нотогчаа нээхэн байна.

Мэргэжлээрээ биолог байсан хадха бүүбэй Ухниович оролшон тойронхи байгааалинчаага унаа голой ариг сэвэр байхын тула али эхээр хаанаагаа зободог хүн. Тиигэжэ Б. Ү. Раднаев няутагайнгаа гудамжануудта модо тарихада, мойһонхой таалмай һүргээхэдэнэ гон эхээр оролдохон юм. Энэ хүнэй хабаадалгатайгаар заказнигта заагаа үсхэбэрилгын асуудал шийэхэгдээт.

Бүүбэй Үхипович
наһанайнгаа олон жэлэ
Барханай арадай театрта
зорюулан. Энэ театрий 60
жэлэйнгэ ойе тэмдэглэхэе
түхээрж байна. Б. Ү. Раднаев
орол, бурыад, монгол
драматуригууд бэшһон 50-яд
зүмүгүүдэй шухала ролюнуудэ

Н. Токуренова, Т. Бадагаева, М. Дымбрылова гэгнэгдэй болон театраймнай үндэһэ хуури табигша Радна Ешонов, Б. Чойнжуров, А. Эрдыниев, Ц. Бадмаев гэгэн бэйгэ ехэгэй режиссёрнуулай заабари дорю

ПҮҮ ЗЭР

гүйсэдхэхэн гээшэ. Бүүбэй
Ухивичэй наадаһан
зүжэгүүдэ 1967 ондо
Москвадай, 1971 ондо Улаан-
Удын телевиденээр харуулаа
бэлэй. Гадна шадамар актёр
арадай театриуудай
харалгануудай хэдэн удаа
лауреат, 1967 ондо-Красноярскда
1973 ондо-Москвада, 1989 ондо-
Агада үнгэрһэн
драмколлективүүдэй
харалгануудта лауреат гэлэн
нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.
Тиигэжэ 1978 ондо Ленинэй
нэрэмжэтэ колхозой 50 жэлэй
ойн баярай болоходо, Бүүбэй
Ухивичтэ "Буряд
Республикын соёлой габьяата
хүдэлмэрилэгшэ" гэлэн нэрэ
соло олгогдоо һэн. Зүгөөр энэ
хүн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ
театрай тайзан дээрэ наададаг
байгаа бэшэ, харин ажалша
арадайнгаа, нотагарахидайнгаа,
нүхэдэйнгөө сэдхэлыень
амаруулха гэлэн зорилго
бэсүүлдэг байгаа гэжэ хэлэхэ
хэрэгтэй.

Нүүлэй жэлнүүдтэ Б. Ү. Раднаев нургуулийн дэргэдэхи интернадай директорээр хүүдэлнэ. Энэшье тушаалдаа баһал эрхим оролдолго гаргана. Тээд олон жалад эмхидхэгшэ

ябахан дүй дүршэлын нь хэрэглэгдэнгүй яхааб. Мүнөө интернадад хамта 87 хүн байдаг. Түүхэдэ үдэрэй 4 дахин найн шанартай хоолоор хангагдадаг. Эндэ эддэ янзын кружогуудта үхибүү олоорво ябадаг.

ГЭТЭЙ

.....

Тиймэхээ интернадад үхйбүүд ходоодоо хүхюун, энхэ элүүр, дорюун. Харин Бүүбэй Ухинович Раднасвай хэлэлхэнэй ёһоор, үхйбүүдэй гэртэхиң баһал хамһалсадаг байна. Тэдэнэр интернадта эдес хоол асаржа, мүноонэй хүшэр сагта яһала туһаламжа үзүүдэн. Интернадад үхйбүүд спортын зүйлнүүдээр, илангаяа барилдаагаар ехэгэ һонирхдог юм. Ахалагна бүлэгэй үхйбүүднээ бүридэхэн интернадад совет олохон асуудалнуудыг ооһэдөө шинжхэдэг юм.

Мүнөө үедэ Бүүбэй Раднасвай шабинар олон янзын ажалдаа хүдэлдэг. Тэдэнэй тоодо вранчууд, таряашад, эрдэмтэд, химигүүд болон биологиуд (оорын хэрэгсэ үргэлжэлүүлэгшэд) бии. Заримациинь түрэл хургуулидаа багшаарнь хүдэлдэг.

Нийтин ажалдаа хам оролсожо, нутагтаа, арадтаа туха хүргэлээнэйн тулоо Бүүбэй Ухиннович Раднасвай гүнзэг баяр хүрдэг, саашадаа энхэ элүүр, ажана тэнюун ажаруухиень хүсэхэ дуран хүргэнэ.

Б. ДОНДУПОВ.

НЮТАГТАА ТҮРҮҮ ЗЭРГЭТЭЙ

ИЮНЬ нарын хахадта табан үдэр удаа удаагаар "Дружба" кинотеатрай ехэхэн зал соо дүүрэн зон сугларжа байгаа. "Этигэл, Найдал, Энэрэл" гэхэн томо үзэгүүдээр бэшэгдэһэн соносхолнууд хотын олондо харагдахаар газарнуудта үлгэгдэжэ, шажанай магистр Виктор Гаммай нургаалнуудые шагнахые урихан байна бшуу.

Кинотеатрай үүдэнэй урда зогсоһон Улаан-Удын сэрэгэй духовой оркестр уулзалгада ерэгшэдые христиан шажанай гимнүүдээр утгана. Зал соо

Лупаштын румын яһанай гуша гаран наһатай хүн. Долоон жэлэй саана Росси ерэхэдээ, тэрэ Шэтэдэ байрлаа һэн. Тэндэ 150-яад евангелистнууд бии һаа, Улаан-Удэдэ бүришье олон юм ха. Хүсэд тоонь мэдэгдэнэгүй. Шэтэдэ тус нэглэл хүдэлмэрээ 1914 онһоо таһалгаряагүй ябуулбашье, 1987 ондо 15 хүшэн, 1 үбгэн үлоод байгаа. Мүнөө Шэтэдэшье, Улаан-Удэдэшье хүзэгшэдэй олонхинь залуушуул. Евангелистик шэглэл Россиде оорын түбтэй, хамаг хүдэлмэрээ ород хэлэн дээрэ

ҺАЙН МЭДЭЭСЭЛ

ЭТИГЭЛ, НАЙДАЛ, ЭНЭРЭЛ

олонхинь - ородууд, зүгөөр буряадуудынь нулагүй бии хэбэртэй. Бүлэг боложо сугларһан евангелистнууд өөһэдынгоо зониие бүридхэн тэмдэглэнэ.

Эхиндэнь Гаммай туһалагшад богони үгэ хэлэжэ, библиһээ хэлэгүүдые уншана. Гаммай өөрын хэлэһэн үгын гол удхань - урдашье, мүнөөшье сагта ямаршье хүнэй ажабайдал нүгэлгүйгөөр үнгэрдэггүй. Энэ ушарһаа хүн бүхэн бурханай урда эмээе наманшалжа, нүгэлөө арилгаха ёһотой хадаа шажан мүргэл хүн зондо хэрэгтэй байха гэнэ. Тиихэдэ номлошо магистр гансал өөһэдынгоо евангелистик шажанай шэглэл идхана бэшэ, харин христиан шажанай бурхан Иисуста шүтэхыень урина. Гэбэшье "Возрождение" гэжэ нэрэтэй евангелистик лэ шэглэл эрхим гэхэн удхатайгаар хэлэнэ. Манай хотодо тэдэ недели шахуу ажаллаа, бүри түрмыншье зонтой уулзаа.

Минии уулзажа хөөрэдэһэн Шэтын евангелистик христиануудай "Антиохия" сүмын пастор Константин

ябуулдаг.

Иимэ олон зониие суглуулхын тула хахад жэл шахуу бэлэдхэл хэбди, - гэжэ К. Лупаштын хөөрөөгоо үргэлжэлүүлэ. - Республикын Соёлой министерство, хотын мэри зүбшөөлоо үгөө. Улаан-Удын сэрэгэй духовой оркестр гимнүүдые наадахаяа бэлдээ.

Хамаг ерэхэн зондо энэ үдэшин ба саашаа ябуулагдаха хүдэлмэрийн программа тараагдаа. Тэрээн соо хотын долоон газарта воскресени бүхэндэ хэды сагта сугларжа, библи үзэхэ хараалагдана.

- Гол зорилгомнай - хүндэ

туһалха, иимэ ороо сагта муу юумэһнээ холодуулжа, этигэл, найдал, энэрэл олгохо, - гэжэ пастор тобишолно.

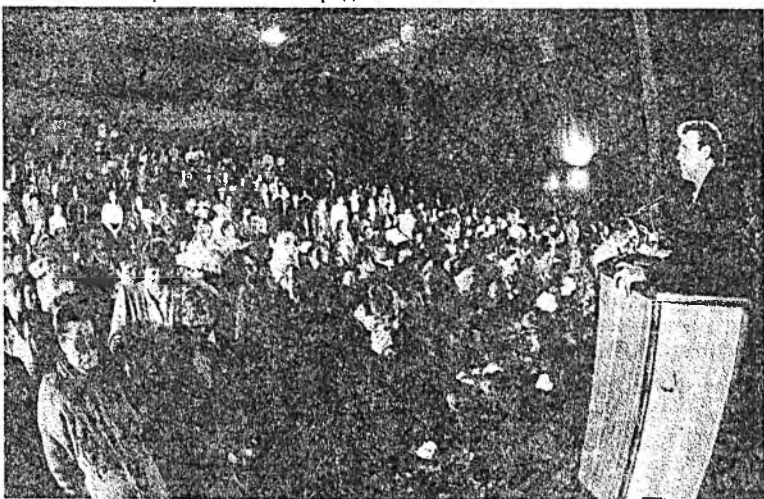
Гадна "Лукагай дуулгаһан хайн мэдээсэл" ("Евангелие от Луки") гэжэ нимгэхэн ном ород хэлэн дээрэ болоод "Маркын дуулгаһан хайн мэдээсэл" буряад хэлэн дээрэ бэлэг болгон, дуратай зондо барюулагдана. Буряадаймнай хэлэ бэшэгэй мэдээжэ эрдэмтэ профессор Ц.Б. Будаев тус евангелие оршуулжа, тэрэ Москва ба Стокгольм хотонуудта 7 мянган хэһэгээр хэблэгдээ.

"Набат" (Молдово, Бельцы хото), "Эммануил" (Адигей, Майкоп хото), Москвагай "Благовестие" ансамблин солист Б. Бережной, урид дурдаһан сэрэгэй оркестр энэ үдэшэдэ амжалтатайгаар хабаадажа, христиан гимнүүдые гүйсэхдөө.

Д.АБИДУЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. Гамм эрхээс хаһагшадтай хөөрэлдэнэ; "Дружба" кинотеатр соо болоһон уулзалгын үе; буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн Евангели.

Вл. МАТВИЕВСКИЙН фото.

Соёлой һонин

ХҮГЖЭМТЭ УУЛЗАЛГАНУУД КОНЦЕРТНУУД...

ҺАЯХАН Улаан-Удэдэ Зүүн ба Баруун зүгэй соёлой харилсаанда зориулагдаһан уласхоорондын конференци боложо үнгэрбэ гэжэ мэдээсээ һэмди. Энэ фестивалин үедэ болоһон хүгжэмэй уулзалганууд тон һонирхолтой байгаа. Жэшэнь, фестивалин хоёрдохи үдэртэ филармонийн зал соо Зүүн Сибирийн соёлой болон искусствын академиин хоёр коллектив бэлиг шадабарья харуулаа. Тэдэмнай хадаа ород, буряад арадуудай хүгжэмэй ансамбльнууд болоно. Буряад арадай ансамблие Виктор Михайлов ударидаа. Тэдэнэй хаяшагай концертнуудта хабаадагаар болоһон тула репертуарын үшөөл үсөөн юм. Ансамблин инструментнуудай тоодо чанза, иочин, хуур гэхэ мэтэ ороно.

Концертын үедэ тэдэнэр монгол композитор Чойдовой "Хатадын бүжиг", Прибылов, Флярковский болон бусадай зохёһон хатарай хүгжэм, "Һайндэрэй поэмэ", буряад арадай аялганууд дээрэ найруулагдаһан сюитэнүүдые эдэлүүлээ.

Ород хатарай инструментнуудай ансамблин хүтэлбэрилэгшэ ба дирижерынь Олег Огнев болоно. Тус оркестр олон хүнһоо бүридэһэн, репертуарын баян. Тэдэнэр ород арадай аялгануудые, дуунуудые гүйсэхдөө. Тус оркестрэй солист, Россин габьяата артист В. Бальжинимаев олон дуунуудые болон ариннуудые ханхинуулба.

Мануэль де Фальин "Галай хатар", "Андалузи" гэхэн испан аялгануудые шагнагшад тон һонирхоо.

Мүн аккордеон дээрэ Н. Павлова, Т. Ганжурова гэгшэд

эстрадна зохёолнууд гүйсэхдээ. Гадна Бизет "Тарантелла", Гербенк "Карпавал" эдэлээ.

Тэрэл үдэшэлэн Буряад оперо болон баледэй театрай тайзанда нэрлэгдэһэн конференцидэ зориулагдаһаа ехэ концерт харуулагдаа. Театрай солистнар Светлана Попомарёва, Майя Свистикова (скрипка), Ольга Свистикова (скрипка), Михаил Преображенский (фагот), Павел Тауров (флейтэ), Иван Еременко (валторн), Борис Изаков (фортепьяно) гэгшэд Европ суута композиторнууд зохёолнуудые амжалтатай гүйсэхдээ.

Мүн лэ баһа тэрэ үдэш филармонийн залда Ангара хотын "Фрисаунд" гэжэ нэрлэгдэһэн дуэт концерт харуулба. 1996 ондо эмхидхэгдэһэн зохёолнууд нэрэ англи хэлэ дээрэһээ оршуулхад "Сүлоолэгдэһэн абяан" гэжэ болоно. Тэдэнэр "Байкал шаман" гэхэн композици гүйсэхдөө. Энэ бүлгэмэй хүгжэмшэдые нэрлэбэл, Борис Томилов - хүгжэмэй ба аранжировкын автор, хөөрөө дуун, гитара, синтезатор, арадай инструментнууд, Ольга Зайцева - скрипка, дуун, импровизатор болоно.

Мүн тэдэнэр "Предчувствие", "Христово воскресение" гэжэ композицинуудые гүйсэхдөө. Энэ композицинуудай үедэ Борис Томилов хитад духайн инструмент болохо чунь хараа наадажа, хэдэн хонхоннууд жэнцирүүлжэ, харагшадтай гүйсэхдээ гайхалтай мэдэ түрүүлбэ.

А. ДАМЫН

АЛТАЙДА БОЛОҢОН НАЙР

Хягтын аймагай Алтай нутагта ажаһуутнаад заншалта ёһоор Хүтэй-Хангай уулаяа тахиба. Нютагай аха захатан Радна Доржиевич Гонсорунов зургаадахи жэлээ обоо тахилгыг ударидаа. Зохёогшэ Радна Доржиевичай туһамарша болгожо, Александр Банзаровые орлогшоорнь нютагаархидын хая томилоо юм.

Мөөрөөшлн дасанай шэрээтэ Даба, Нимбу амбай, Сэрэн, Бамбагайнар обоо тахилганай үедэ ном уншажа, нютагай зон оро хангайдаа хүзэглэн мүргөө.

Обоо тахилганай үедэ нютагай зонһоо 3 миллион түхэр хүтэй ороһон байна. Энэ мүнгэнэй тэн хахадын Хүдэрийн дуган бодхоолгодо эльгээгдэхэ юм. Сэрэн ламбагай дуган бодхоол хэрэгыг эрхилнэ гээд тэмдэглэмээр.

Удаань зунай найр наадан дэлгэр дэлюунээр болоо. Харбалгаар, барилдаагаар, волейболоор, бусадшыг зүйлүүд хориддоон-мүрысөөн эмхидхэгдэбэ.

Алтай нютагай уран бэлигтэнэй "Уржал" гэхэн арадай фольклор ансамбль гоё хайхан концерт харуулжа, сугларагшадые баясуулба. Хүтэлбэрилэгшэ Р.П. Дараева. Хүгжэмтэ хүтэлбэрилэгшэ Р.П. Томилов гэгшэд ехэл хайнаар эмхидхэхые оролдоһониинь эли Уран нарин шадабаряараа зониие баясуулһан "уряалайхан" зохимжотой бэлэг барюулагдаа.

Е. РАДНА

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: РИПЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), ЖИЖИТОВ Б. М. Ж. (хайюусалгата секретарь), ГАРМАЕВ Р. Б. (Буряад Республикын Президентын ба Правительствын аппарат), СУИДАРОВ Д. Д. (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудыг даагшад: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОН Ц. Ц., ОЧИРОВ С. Д., САМБИЛОВА Т. В., ПИНТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Удэ, Каландаршвиллин үйлэс, 23, "Буряад үнэн" газетин редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 3772. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типография" гэхэн АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорайн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 7802.

Редакцийн телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмышын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, хайюусалгата секретарин - 2-50-52, секретарида - 2-62-62, таһагууд: нийтэлгын - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмтэй болон нургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-43, 42-19: Закаменска - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтерн - 2-23-67, вахта - 2-35-95.